

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
Y-tunnus 0117086-1
TILINPÄÄTÖS- JA TASEKIRJA
31.12.2012

TILINPÄÄTÖS

Eteran ja konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	12-14
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	
Tuloslaskelma	15
Tase	16
Rahoituslaskelma	17
Tuloslaskelman liitetiedot	
Vakuutusmaksutulo ja maksetut korvaukset	18
Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely	19
Kokonaisliikekulut toiminnoittain	20
Henkilöstöä ja toimielimiä koskevat liitetiedot	21
Taseen liitetiedot	
Sijoitustusten käypä arvo ja arvostusero	22
Kiinteistösijoitusten muutokset	23
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä ja omistusyhteisyryksissä	24-26
Osakkeet ja osuudet	27-32
Muut lainasaamiset eriteltynä vakuuden mukaan ja muut saamiset	33
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset	34
Eteran oma pääoma	35
Vakuutustekninen vastuuvélka, velat ja siirtovelat	36
Toimintapääoma	37
Vastuut ja vastuusitoumukset	38-39
Tunnusluvut ja analyysit	
Tiivistelmä tunnusluvuista	40
Tulosanalyysi	41
Hoitokustannustulos ja työkyvynylläpitotoiminta	42
Vakavaraisuus	43
Sijoitusjakauma käyvin arvoin	44
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle	45
Keskeisempien tunnuslukujen sisältö	46-47
Riskit ja riskien hallinta	48-53
Laskelma toimintapääoman vähimmäismäärästä	54
Konsernin tilinpäätös	
Tuloslaskelma	55
Tase	56
Rahoituslaskelma	57
Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely	58
Taseen liitetiedot	
Sijoitustusten käypä arvo ja arvostusero	59
Kiinteistösijoitusten muutokset	60
Konsernin oma pääoma	61
Velat ja siirtovelat	62
Vastuut ja vastuusitoumukset konsernissa	63
Hallituksen allekirjoitukset	64
Luettelo kirjanpitokirjoista	65
Tilintarkastuskertomus	66

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2012

Talouden kehitys

Vuoden 2012 alkupuoliskoa hallitsivat negatiiviset uutiset, kuten talouskasvun hidastuminen, valtioiden velkaantumisen ja euroalueen ongelmatalouksien korkojen nousu kestävämmälle tasolle. Vaikka makrotalouksien haasteet jatkuivat myös vuoden jälkipuoliskolla, etenkin Euroopan keskuspankin lupaus ostaa ongelmatalouksien joukkolainoja tarvittaessa rajattomasti muutti markkinoiden sentimentin positiivisemmaksi. Uskoa vahvistivat myös Yhdysvaltojen hieman piristyvät asuntomarkkinat sekä Kiinan kasvun hidastuminen vain maltillisesti. Keskuspankkien tarjoama likviditeetti sekä korkojen pitäminen ennätyskellisen alhaisina saivat aikaan sen, että kaikki omaisuusluokat tuottivat erinomaisesti. Vuoden lopussa kaikkien sijoitusten arvostustasot olivat selvästi finanssikriisin jälkeisen ajan korkeimmilla tasoilla.

Suomen kokonaistuotannon kasvu hidastui voimakkaasti vuoden aikana. Kokonaistuotannon kasvun arvioidaan jäävän 0,3 prosenttiin vuonna 2012. Suomen bruttokansantuote laski kesäkuusta lähtien. Myös Suomen vienti supistui. Työttömyys alkoi lisääntyä vuoden 2012 loppupuoliskolla, ja työttömyysaste oli vuoden lopussa 6,9 prosenttia.

Työeläkejärjestelmän kehitys

Työurien pidentäminen

Keskustelu työurien pidentämisestä jatkui vilkkaana, ja keinoja työurien pidentämiseksi ja työelämän kehittämiseksi pohdittiin monella taholla. Eläketurvakeskuksen toimitusjohtajan Jukka Rantalan vetämä eläkeneuvotteluryhmä jätti väliraporttinsa helmi-maaliskuussa 2012. Työmarkkinakeskusjärjestöjen neuvottelema työurasopimus valmistui maaliskuussa 2012.

Eläkeneuvotteluryhmä ehdotti, että varhennettu vanhuuseläke poistetaan ja osa-aikaeläkkeen ikäraja nostetaan. Lisäksi työeläkejärjestelmän tehokkuutta parannetaan ja työttömyysturvaa muutetaan kannustavammaksi. Työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden ikäraja korotetaan. Eduskunta hyväksyi muutokset vuoden 2012 lopussa, ja ne tulivat voimaan vuoden 2013 alussa. Muutosten arvioidaan nostavan eläkkeellesiirtymisiän odotetta 0,1 vuodella.

Työeläkejärjestelmän laajempaa uudistamista pohtii selvitysryhmä, jonka selvitys valmistuu vuoden 2013 loppuun mennessä. Työryhmää vetää ylijohtaja Jukka Pekkarinen valtiovarainministeriöstä. Selvityksessä arvioidaan mm. vuoden 2005 eläkeuudistuksen vaikutusta ja lisätoimien tarpeellisuutta. Selvityksen pohjalta tehdään ratkaisut mm. ikärajoista, varhais- ja perhe-eläkkeistä sekä eläkkeen määräytymisen yksityiskohdista. Eläkeuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan viimeistään vuoden 2017 alussa.

Eläketurvakeskuksen tilaama kansainvälinen arvio Suomen eläkejärjestelmästä valmistui alkuvuodesta 2013. Eläkejärjestelmää arvioitiin sen riittävyden, kestävyys ja rakenteen näkökulmasta sekä tarkasteltiin järjestelmän hallinnointia. Arvion mukaan Suomen eläkejärjestelmä on kattava ja kestävä. Väestörakenne ja kansainvälistyvä talous edellyttävät kuitenkin järjestelmän kehittämistä. Eläkkeelle siirtymistä on myöhennettävä ja sijoituksille pitäisi saada parempia tuottoja. Muutoksia voidaan kuitenkin tehdä hätäilemättä.

Vakavaraisuussäännöt

Finanssikriisin seurauksena vuonna 2008 säädetyt määräaikaikaislain voimassaolo päättyi vuoden 2012 lopussa. Laki koski vanhuuseläkkeiden rahastointia ja eläkelaitosten toimintapääomaa.

Vuoden 2013 alussa tulivat voimaan säännökset, jotka koskevat toimintapääomasta ja tasoitusmäärästä muodostettua vakavaraisuuspääomaa.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on vireillä eläkelaitosten vakavaraisuus- ja katesäännösten laaja uudistaminen. Se on viimeinen vaihe uudistuksissa, jotka perustuvat työeläkejärjestelmän vakavaraisuussäätelyä arvioineiden työryhmien vuonna 2010 valmistuneeseen raporttiin. Tavoitteena on määritellä työeläkejärjestelmän sijoitustoiminnan ja riskiprofiilin sekä työeläkejärjestelmän tavoitteiden kannalta mahdollisimman toimiva vakavaraisuusmekanismi.

Solvenssi II ja hyvä hallintotapa

Vakavaraisuussäätöjen muutokset kytkeytyvät myös EU-säätelyyn perustuvaan Solvenssi II -hankkeeseen. Solvenssi II -direktiivillä on tarkoitus EU:n tasolla yhtenäistää vakavaraisuutta koskevia vaatimuksia ja vakuutusvalvonnan periaatteita, parantaa vakuutuskenottajien ja edunsaajien suojaa ja lisätä eurooppalaisen vakuutusalan kansainvälistä kilpailukykyä. Direktiivissä säädetään hallinnon ja johdon kelpoisuusvaatimuksista, sisäisestä valvonnasta, vakavaraisuudesta sekä riskien ja vakavaraisuuden sisäisestä arvioinnista. Säännöksiä on myös mm. aktuaaritoiminnosta, ulkoistamisesta ja informaation julkistamisesta. Direktiivi on saatettava kansallisesti voimaan koskemaan vahinko- ja henkivakuutusyhtiöitä, mutta käytännössä se vaikuttaa laajasti myös työeläkevakuutusyhtiöitä koskevaan säätelyyn. Mahdollisuutta hyödyntää Solvenssi II -säätelyä on tutkittu meneillään olevassa vakavaraisuusmekanismien uudistamisessa.

Julkisuudessa keskusteltiin vuonna 2012 työeläkevakuutusyhtiöiden hyvästä hallintotavasta. Keskustelun seurauksena sosiaali- ja terveysministeriö on valmistelemassa työeläkevakuutusyhtiöiden hallintosäännöksiin muutoksia, jotka eivät suoranaisesti liity Solvenssi II -direktiiviin.

Työeläkealan kilpailun edistäminen

Työeläkealan kilpailun edistämisestä tammikuussa 2007 julkaistun selvityksen jälkeen on käyty eritasoisia keskusteluja kilpailun lisäämisestä lainsäädännön keinoin. Erityisesti laskuperusteiden mahdollinen muuttaminen tietyiltä osin yhtiökohtaiseksi on ollut esillä. Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi joulukuussa 2011 lausuntoa työeläkejärjestelmän toimivuutta koskevasta arviomuistiosta, jossa käsitellään yhtiökohtaista vakuutusmaksun hoitokustannusosaa ja työhyvinvointitoimintaa. Asian valmistelu on edelleen vireillä.

Eteran tulos

Eteran kokonaistulos oli 306 miljoonaa euroa (-283 milj. € v. 2011). Kokonaistulos muodostuu sijoitustoiminnan tuloksesta, varsinaisen vakuutusliikkeen tuloksesta ja hoitokustannustuloksesta. Sijoitustoiminnan tulos oli 295 miljoonaa euroa (-252 milj. €) ja varsinaisen vakuutusliikkeen tulos 11 miljoonaa euroa (-31 milj. €). Hoitokustannustulos oli 0,03 miljoonaa euroa (1 milj. €).

Vastuuvelka eli tulevia eläkkeitä varten varattu rahamäärä oli vuoden lopussa 5 372 miljoonaa euroa (5 110 milj. €). Se kasvoi 5 prosenttia edellisvuodesta.

Sijoitustoiminnan puskurina toimiva toimintapääoma kasvoi 1 026 miljoonaan euroon (738 milj. €). Eteran vakavaraisuus vahvistui vuoden aikana ja oli hyvällä tasolla. Vakavaraisuusaste kohosi 21,3 prosenttiin (15,7 %), ja vakavaraisuusasema oli vuoden lopussa 3,4 (2,4).

Etera siirtää vuoden 2013 asiakashyvityksiin 8,3 miljoonaa euroa. Se on keskimäärin 0,31 prosenttia vakuutetusta palkkasummasta. Vuonna 2012 Etera maksoi asiakashyvityksiä 5,8 miljoonaa euroa eli keskimäärin 0,22 prosenttia vakuutetusta palkkasummasta.

Kustannustehokkuuteen kiinnitettiin edelleen huomiota. Laajoista tietojärjestelmähankkeista huolimatta kokonaisliikekulut pysyivät edellisvuotisella tasolla ja olivat 47 miljoonaa euroa (47 milj. €). Valtaosa kuluista oli henkilöstö- ja tietojärjestelmäkuluja. Henkilöstökulujen osuus oli 20 miljoonaa euroa (20 milj. €). Eteran hoitokulusuhde eli liikekulut suhteessa hoitokustannuksiin varten varattuihin maksun osiin oli 99,9 prosenttia (97,8 %).

Vakuutukset ja asiakkaat

Epävarmoista talousnäkymistä huolimatta Eteran vakuutusmaksutulo kasvoi 5 prosenttia edellisvuodesta (8 %). Vakuutusmaksutuloa kertyi kaikkiaan 643 miljoonaa euroa (614 milj. €). YEL-maksutulon osuus oli 21 miljoonaa euroa (16 milj. €). TyEL-palkkasumma kasvoi hieman edellisvuodesta ja oli 2 652 miljoonaa euroa (2 647 milj. €). Yrittäjäasiakkaiden YEL-työtulosumma kasvoi 22 prosenttia 109 miljoonaan euroon (89 milj. €). Luottotappioita TyEL- ja YEL-vakuutusmaksusaatavista kirjattiin 5,6 miljoonaa euroa (8,5 milj. €). Eteran markkinaosuuden arvioidaan olevan noin 5,2 prosenttia (5,4 %) vakuutusmaksutulosta laskettuna.

Eteralla oli 17 500 TyEL-sopimusasiakasta (18 500). Lisäksi tilapäisesti vakuutusmaksuja maksoi vuoden aikana 25 500 asiakasta (29 000). Eteran markkinaosuus tilapäisten asiakkaiden vakuuttajana oli vuoden lopussa noin 71 prosenttia (72 %). YEL-vakuutusten määrä kasvoi 9 prosenttia, ja niitä oli vuoden lopussa 6 400 (5 854). Vakuutettuja työntekijöitä oli vuoden aikana kaikkiaan 206 000 (214 000).

Keskimääräinen TyEL-vakuutusmaksu Eteran asiakkailla oli 23,05 prosenttia. TyEL-sopimustyönantajan vakuutusmaksu ilman asiakashyvityksiä ja korkouksia oli 23,3 prosenttia, jos vuoden 2010 palkkasumma oli alle 1,85 miljoonaa euroa. Jos palkkasumma oli suurempi, maksuprosenttiin vaikuttivat asiakaskohtaiset tekijät. Tilapäisen työnantajan TyEL-maksu oli 23,3 prosenttia. Alle 53-vuotiaan yrittäjän YEL-maksu oli 22,5 prosenttia ja 53 vuotta täyttäneen 23,85 prosenttia. Vuonna 2012 aloittavan yrittäjän alennus oli 25 prosenttia 48 ensimmäiseltä kuukaudelta.

Siirtotulos ja uusien vakuutusten myynti

Etera teki hyvää tulosta vakuutusten siirtokierroksilla. Koko vuoden siirtoliike lisää Eteran maksutuloa 2,7 miljoonaa euroa (-16,9 milj. €).

Uusien vakuutusten myynti jatkui vahvana. Uusissa TyEL-vakuutuksissa Eteran markkinaosuus oli 14 prosenttia (15 %) kappalemääristä laskettuna. Uusissa YEL-vakuutuksissa markkinaosuus nousi 7 prosenttiin (6 %) kappalemääristä laskettuna.

Vakuuttaminen ja sähköinen asiointi

Palveluja ja niihin liittyviä järjestelmiä kehitettiin laajoissa hankkeissa koko vuoden ajan, ja ensimmäiset käyttöönotot sujuivat hyvin. Kehittäminen jatkuu edelleen. Tavoitteena on lisätä tehokkuutta ja tarjota jatkossakin asiakkaille reaaliaikainen ja vaivaton tapa hoitaa vakuuttaminen. Valtaosa Eteran asiakkaista ilmoittaa vakuutustietonsa sähköisesti, reaaliaikaista kuukausi-ilmoitustapaa käyttäen.

Asiakasyhteydenpito ja myyntiyhteistyö

Tiivistä yhteydenpitoa asiakkaisiin jatkettiin läpi vuoden. Asiakastyytyväisyystutkimuksesta saatiin erinomaiset tulokset. Tutkimuksen mukaan asiakkaat olivat selvästi edellisvuotta tyytyväisempiä saamaansa palveluun. Asiakkaat kokevat työeläkevakuuttamisen Eterassa helpoksi ja vaivattomaksi.

Asiakasraatitoimintaa jatkettiin edelleen, ja tilitoimistoyhteistyö jatkui tiiviinä. Talous- ja palkkahallinnon ammattilaisille suunnatut PHP-päivät kiersivät jälleen marras-joulukuussa 13 eri paikkakunnalla. Tilaisuuksia oli kaikkiaan 18, ja ne keräsivät 2 300 osallistujaa.

Etera jatkoi yhteistyötä Danske Bankin kanssa. Eteran työeläkevakuutukset ovat myynnissä Danske Bankin Contact Centerissä. Huhtikuussa 2012 Etera ja Danske Bank aloittivat verkkopalveluyhteistyön, jonka myötä asiakkaat pääsevät suoraan Danske Bankin verkkopankista Eteran verkkopalveluun hoitamaan työeläkevakuutusasiat. Yritysasiakkaiden asiointia sujuvoitetaan näin entisestään.

Marraskuussa Etera ja Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö tekivät sopimuksen myyntiyhteistyöstä. Pohjantähti tarjoaa asiakkailleen Eteran työeläkevakuutuksia 37 toimipisteessään ja 60 yhteyspäällikön voimin. Vakuutusten myynti alkaa kevään 2013 aikana.

Työhyvinvointi ja ammatillinen kuntoutus

Etera tarjoaa asiakasyrityksilleen tehokkaita työkaluja työhyvinvoinnin tulokselliseen kehittämiseen. Tavoitteena on edistää työhyvinvointia, vähentää sairauspoissaoloja, ennaltaehkäistä työkyvyttömyyttä ja pidentää näin työuria.

Eteran työhyvinvointipalvelujen kysyntä kasvoi edelleen. Työhyvinvointitutkimuksia toteutettiin asiakasyrityksissä runsaasti, ja määrä kasvoi edellisvuodesta. Etera-opiston tarjontaa laajennettiin ja kehitettiin. Etera-opiston valmennuksissa pureuduttiin mm. haastaviin esimiestilanteisiin ja muutosjohtamiseen. Lisäksi Etera järjesti Työturvallisuuskeskuksen kumppaniorganisaationa työhyvinvointikorttikoulutuksia. Työhyvinvoinnin omatoimisessa kehittämisessä ja esimiestyössä asiakasyrityksiä tukee Eteran Kompassi -verkkopalvelu.

Uutta työkyky- ja terveystoiminnan työkalua kehitettiin kesäkuusta lähtien. Työkalun avulla selvitetään, mitkä ovat yrityksen henkilöstön suurimmat työkyky- ja terveystorjuntariskit. Olennainen osa työkalua on henkilöstölle lähetettävä sähköinen työkyky- ja hyvinvointikysely. Tulokset raportoidaan yritystasolla, ja niitä voidaan hyödyntää, kun johto pohtii työkykyä edistävien toimenpiteiden kohdentamista yhdessä työterveyshuollon ja muiden toimijoiden kanssa. Pilottihanke käynnistyi syksyllä 2012, ja työkalu lanseerataan kohdennetusti asiakkaiden käyttöön vuoden 2013 aikana.

Asiakastyytyväisyys Eteran työhyvinvointipalveluihin oli edelleen erittäin hyvällä tasolla. Loppuvuodesta 2012 tehdyn tutkimuksen vastaajista yli 90 prosenttia oli tyytyväisiä Eteran työhyvinvointipalveluihin.

Ammatillinen kuntoutus

Ammatillisen kuntoutuksen hakemusten ja päätösten määrät kasvoivat edellisvuodesta. Eterassa tehtiin kaikkiaan 1 229 päätöstä ammatillisesta kuntoutuksesta (1 135), mikä oli 8 prosenttia edellisvuotta enemmän. Uusia hakemuksia tuli 641 (610) eli 5 prosenttia edellisvuotta enemmän. Ammatilliseen kuntoutukseen pääsy edellyttää mm. sitä, että hakijaa uhkaa työkyvyttömyys lähivuosina. Tavoitteena on työntekijän tai yrittäjän palaaminen työhön ja työelämässä pysyminen. Yli 70 prosenttia kuntoutujista palaa työelämään.

Eläkkeet

Eläke- ja kuntoutuskulut kasvoivat 5 prosenttia edellisvuodesta. Etera maksoi eläkkeitä ja kuntoutuskuluja 1 072 miljoonaa euroa (1 025 milj. €). Vastuunjakokorvauksia yhteisesti kustannettavista eläkkeistä Etera sai 370 miljoonaa euroa (333 milj. €). Eläkkeensaajia oli vuoden lopussa 147 166 (150 076).

Eläkehakemukset

Uusien eläkehakemusten määrä väheni 11 prosenttia edellisvuodesta. Uusia eläkehakemuksia tuli 8 335 (9 369). Vanhuuseläkehakemusten määrä oli 3 304 (3 530) eli 6 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Työkyvyttömyyseläkehakemuksia tuli 2 993 (3 584), mikä oli 16 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Perhe-eläkehakemuksia tuli 1 952 (1 984). Osa-aikaeläkehakemusten määrä oli 69 (78) ja työttömyyseläkehakemusten määrä 17 (193). Perhe-eläkehakemukset vähenivät 2 prosenttia ja osa-aikaeläkehakemukset 12 prosenttia. Työttömyyseläkeoikeuden piiriin ei tullut enää uusia henkilöitä vuonna 2012.

Kaikkiaan Eterassa käsiteltiin 20 576 eläkehakemusta (21 680), kun mukaan lasketaan muutos- ja jatkohakemukset. Eläkehakemukset käsiteltiin Eterassa keskimäärin 37 päivässä (38). Muissa työeläkeyhtiöissä hakemusten käsittely kesti keskimäärin 43 päivää (41).

Myönnetyt eläkkeet ja eläkkeellesiirtymisikä

Uusia eläkkeitä myönnettiin 10 prosenttia edellisvuotta vähemmän, kaikkiaan 6 421 (7 140). Myönnettyistä eläkkeistä 40 prosenttia oli vanhuuseläkkeitä (38 %) ja 31 prosenttia työkyvyttömyyseläkkeitä (33 %). Perhe-eläkkeiden osuus oli 28 prosenttia (26 %).

Yleisimmät syyt työkyvyttömyyseläkkeiden taustalla olivat edelleen tuki- ja liikuntaelinten sairaudet ja mielenterveyden häiriöt. Työkyvyttömyyseläkkeistä 34 prosenttia (31 %) myönnettiin tuki- ja liikuntaelinten sairauksien ja 26 prosenttia (28 %) mielenterveyden häiriöiden vuoksi.

Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä oli Eteran vakuutetuilla 58,1 vuotta ja keskimääräinen vanhuuseläkkeellesiirtymisikä 63,9 vuotta.

Eläkeasiakkaat olivat edelleen erittäin tyytyväisiä Eterasta saamaansa palveluun. Eläkeasiakkaiden tyytyväisyysindeksi pysyi edelleen erinomaisella, edellisvuotisella tasolla. Eläkeasiakkaista 87 prosenttia koki, että Etera arvostaa asiakkaitaan.

Myönnetyt uudet eläkkeet eläkelajeittain v. 2011–2012

	2012, lkm	2011, lkm	Muutos, %
Vanhuuseläke	2 568	2 739	-6
Työkyvyttömyyseläke	2 006	2 353	-15
Perhe-eläke	1 791	1 833	-2
Osa-aikaeläke	53	69	-23
Työttömyyseläke	3	146	-98
Yhteensä	6 421	7 140	-10

Työeläkeotteet

Etera lähetti vakuutetuilleen kaikkiaan 155 637 työeläkeotetta (374 180). Otteet sisälsivät tiedot eläkettä kartuttaneista ansioista ja palkattomista etuuksista. Yli 50-vuotiaat saivat myös arvion tulevasta eläkkeestään. Vuonna 2012 työeläkeote oli aiempaa kattavampi, kun mukana

olivat tiedot myös julkisen alan ansioista. Eteran lähettämien otteiden määrä väheni, kun Keva lähetti otteet julkisen alan työntekijöille. Aiemmin Etera on lähettänyt runsaasti työeläkeotteita julkisen alan työntekijöille, joiden viimeisin yksityisalan työsuhde on vakuutettu Eterassa. Jatkossa yksityisten alojen eläkeyhtiöt lähettävät työeläkeotteet joka kolmas vuosi. Verkossa oman työeläkeotteen voi tarkistaa milloin tahansa.

Sijoitukset

Eteralla oli vuoden 2012 lopussa sijoituksia käyvin arvoin 5 711 miljoonaa euroa (5 334 milj. €). Sijoitustuotto oli 9,9 prosenttia (-2,3 %). Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin oli 521 miljoonaa euroa (-125 milj. €). Sijoitusten kymmenen vuoden nimellistuotto oli 4,5 prosenttia.

Vuoden 2012 lopussa Eteran sijoitukset jakautuivat riskikorjatusti seuraavasti:

	2012, milj. €	2011, milj. €
Korkosijoitukset	3 605	3 010
Lainasaamiset	406	414
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	164	502
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	1 664	1 779
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset	1 371	315
Osakesijoitukset	910	1 373
Noteeratut osakkeet	420	967
Pääomasijoitukset	394	324
Noteeraamattomat osakkeet	96	82
Kiinteistösijoitukset	928	813
Suorat kiinteistösijoitukset	703	611
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	225	202
Muut sijoitukset	268	138
Hedge-rahastosijoitukset	148	138
Hyödykesijoitukset	47	0
Muut sijoitukset	74	0
Sijoitukset yhteensä	5 711	5 334

Eteran sijoitusstrategia

Eteran sijoitustyylin kulmakivet ovat ennakoiva riskienhallinta, vastasyklisyys ja pääomien turvaaminen. Etera on vastasyklinen sijoittaja, koska sen uskotaan lyhyellä tähtämellä turvaavan toimintapääomia ja pitkällä aikavälillä johtavan parempaan riskikorjattuun tuottoon kuin passiivinen tai myötäsyklinen sijoitustyyli.

Riskienhallinta on keskeisessä roolissa. Sijoitusten riskitaso mitoitetaan riskibudjetin muodossa kulloiseenkin toimintapääomatilanteeseen. Sijoitussalkkua arvioidaan aina yhtenä kokonaisuutena, ja sen sisältö optimoidaan dynaamisesti. Portfolioanalyysia tehdään niin taktisella kuin strategisella tasolla.

Vuonna 2012 Etera ylsi kaikilla kvartaaleilla positiiviseen tuottoon. Koko vuoden tuotto ylitti myös eläkejärjestelmän keskimääräisen tuoton, minkä ansiosta vakavaraisuus kohosi enemmän kuin järjestelmässä keskimäärin. Marraskuussa Etera palkittiin Suomen parhaana eläkesijoittajana Investment & Pensions Europe'n (IPE) järjestämässä vuotuisessa kilpailussa.

Korkosijoitukset

Korkosijoitukset tuottivat 8,7 prosenttia (-0,5 %). Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainojen tuotto oli -0,2 prosenttia (-3,6 %) ja muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainojen tuotto 15,0 prosenttia (-1,2 %). Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset tuottivat 1,1 prosenttia (1,7 %).

Positiiviseen kehitykseen vaikuttivat sekä korkosijoitusten allokaatio, arvopaperivalinnat että riskien säätely. Kehittyvien korkomarkkinoiden sijoituksia lisättiin varsinkin vuoden alkupuoliskolla, kun euroalueen valtionlainojen houkuttelevuus väheni ja korkotaso laski niin alhaiseksi, että reaali tuotto oli negatiivinen. Euromaiden valtioiden liikkeeseen laskemista velkakirjoista oli vuoden aikana salkussa lähinnä Suomen valtion lainoja. Korkean luottoriskin yrityslainat olivat myös merkittävä tuotonlähde, mutta niiden osuutta pienennettiin taktisesti loppuvuonna, kun suhteellinen arvostustaso alkoi näyttää esimerkiksi osakkeisiin verrattuna haasteelliselta.

Osakesijoitukset

Eteran osakesijoitukset tuottivat 13,4 prosenttia (-10,3 %). Noteerattujen osakkeiden tuotto oli 14,9 prosenttia (-16,2 %) ja noteeraamattomien osakkeiden tuotto 7,8 prosenttia (9,2 %).

Osakesijoituksille vuosi oli erinomainen, ja salkun tuotonvaihtelu pysytteli poikkeuksellisen pienenä onnistuneiden taktisten sijoituspäätösten ansiosta. Tässä varsinkin toisella kvartaalilla matalana pidetty osakepaino sekä riskin lisääminen kvartaalin loppua kohden olivat avainasemassa. Dynaamisuuden mahdollisti monet tehdyt uudistukset, kuten sisäisesti ja ulkoisesti hoidettujen salkkujen integrointi samaan päätöksentekoprosessiin, aktiivinen riskienhallinta sekä kehittyneet analyysimenetelmät. Alueellisesti osakesalkun tuotot tulivat hyvin tasaisesti, kun tarkastellaan koko vuotta, mutta vuoden aikana vaihtelua esiintyi paljon.

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistösijoitusten tuotto oli 6,1 prosenttia (7,9 %). Suorien kiinteistösijoituksien tuotto oli 5,5 prosenttia (5,0 %). Suorien kiinteistösijoitusten arvonkehitys oli lievästi positiivista. Erityisesti toimitilojen käyttöaste on parantunut, ja niiden tyhjyysaste oli vuoden lopussa 5,2 prosenttia (8,3 %). Kiinteistörahastosijoitusten tuotto oli 7,9 prosenttia (17,6 %). Eteran kiinteistörahastosalkun pääpaino on kotimaisissa rahastoissa.

Suomen toimitilamarkkinoilla vuosi 2012 oli suhteellisen hiljainen, ja kauppojen kokonaismäärä jäi noin 2,1 miljardiin euroon. Lähes neljännes kaupoista tapahtui pääkaupunkiseudulla ja euroissa mitattuna lähes puolet. Etera myi kaksi toimistokiinteistöä. Lisäksi myytiin yksittäisiä asunto-osakeyhtiöiden huoneistoja noin 10,7 miljoonan euron arvosta. Eteran rakennuttama puukerrostalokohde valmistui Helsingin Viikkiin. Toinen yhtiöstä myytiin Icecapital Housing Fund II Ky:lle.

Helsingin Töölönlahden toimistokokonaisuuden rakennuttaminen jatkui. Ensimmäinen, pääosin Alma Media Oyj:n sekä Ahlstrom Oyj:n käyttöön tuleva talo valmistui joulukuussa. KPMG:n toimitalo sekä pääosin Ernst & Young Oyj:n käyttöön tuleva toimistotalo valmistuvat vuoden 2014 alkupuolella.

Yritysrahoitus

Eteran yritysrahoitukseen kuuluvat sijoitukset pääomarahastoihin sekä pääasiassa suomalaisiin yrityksiin kohdistuva vieraan ja oman pääomanehtoinen rahoitus. Yritysrahoituksen tuottokehitys vastasi pitkän aikavälin tavoitetta, ja kokonaistuotto oli 7,4 prosenttia (8,0 %). Vakaa tuotto onkin yritysrahoituksen tärkeimpiä tavoitteita sijoitusympäristön epävarmuuden jatkuessa. Eteran pääomasijoitukset tuottivat 11,1 prosenttia (15,0 %) ja lainasaamiset 4,1 prosenttia (3,0 %).

Yritysrahoitus on Eteralle tärkeä kanava sijoittaa kotimarkkinoille. Etera vahvistaa rooliaan suomalaisena sijoittajana ja aktiivisena omistajana. Yritysrahoituksen rooli nähdään tärkeänä myös tulevaisuudessa, kun vaihtoehtoisten rahoitusmuotojen tarpeen uskotaan kasvavan mm. pankkien kiristyvän luotonannon seurauksena. Yritysrahoituksessa korostuu laaja sijoitusvaihtoehtojen läpikäynti, tarkka yritysanalyysi sekä rahoitusehtojen arviointi.

Vuonna 2012 Etera teki kolme sijoitussitoumusta pääomarahastoihin. Lisäksi tehtiin kaksi suoraa pääomasijoitusta sekä useita jatkosijoituksia ja erimuotoisia lainasijoituksia lähinnä suomalaisiin yrityksiin.

Muut sijoitukset

Eteran muiden sijoitusten kokonaistuotto oli 25,6 prosenttia (13,8 %). Eteran muut sijoitukset tuottivat erinomaisesti hedge-rahastosalkun ja hyödykesijoitusten ansiosta. Hedge-rahastoissa painotettiin sijoituksia, joiden herkkyys osakemarkkinoiden tuotonvaihtelulle on vähäinen.

Vastuullinen sijoittaminen

Etera sijoittaa työeläkevaroja vastuullisesti huomioiden taloudellisten asioiden lisäksi myös ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja hyvään hallintotapaan liittyviä seikkoja. Etera on sitoutunut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (UNPRI), ja vuonna 2012 Etera raportoi ensimmäistä kertaa sijoituksistaan YK:lle. Etera allekirjoitti sopimuksen GES Investment Servicesin kanssa. GES tarkastaa Eteran osake- ja korkosalkun kaksi kertaa vuodessa ja arvioi Eteran salkussa olevien yhtiöiden vastuullisuutta.

Etera on vastuullista sijoitustoimintaa edistävän FINSIF-yhdistyksen jäsen ja osallistui yhdistyksen kokouksiin ja seminaareihin. Etera osallistui myös aktiivisesti niiden yhtiöiden yhtiökokouksiin, joissa Eteralla on omistuksia. Etera edistää kestävästä kehityksestä ja ekotehokkuudesta kiinteistöinvestointeissaan ja on Green Building Council Finlandin jäsen. Etera käyttää rakennushankkeissaan LEED-sertifikaatteja tai muita ympäristösertifikaatteja. Eteran toimitalo Helsingissä on WWF:n sertifioima Green Office. Etera raportoi ympäristöohjelmansa tuloksista vuosittain WWF:lle.

Etera raportoi yritysvastuusta vuosittain vuosikertomus-vastuuraportissaan ja noudattaa raportoinnissaan GRI3-ohjeistoa.

Konserni

Konserniin kuului 58 tytäryhtiötä (45), joista 38 oli kiinteistöosakeyhtiötä, 19 asunto-osakeyhtiötä ja 1 osakeyhtiö. Lisäksi Etera on osakkaana 19 omistusyhteisyydessä (17). Tilikauden aikana Etera perusti 3 kiinteistöosakeyhtiötä ja 1 asunto-osakeyhtiön. Etera osti 3 tytäryhtiötä ja myi 3 tytäryhtiötä.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä oli Eterassa keskimäärin 290 (284). Henkilöstöstä 95 prosenttia (95 %) oli vakituisessa työsuhteessa. Naisten osuus oli 73 prosenttia (73 %), ja henkilöstön keski-ikä oli 45 vuotta (45 v.). Eterasta lähti vuoden aikana 18 henkilöä (23), joista 7 siirtyi eläkkeelle (5). Uusia henkilöitä rekrytoitiin 19 (41). Vakituiseen työsuhteeseen heistä tuli 12 (34). Luvuissa ei ole mukana vuosilomasijaisuuksia eikä muita lyhyitä sijaisuuksia.

Palkkoja ja palkkioita maksettiin henkilöstölle yhteensä 16 miljoonaa euroa (16 milj. €). Palkka- ja palkkioselvitys julkaistaan osana Eteran vuosikertomus-vastuuraporttia.

Eteran hallitus hyväksyi marraskuussa 2012 Eteran organisaatorakenteen muutoksen, jossa vakuutuspalvelut erotettiin omaksi toiminnokseen ja kaikki vakuuttamiseen liittyvät tehtävät keskitettiin yhteen toimintoon. Tavoitteena on parantaa vakuutusasiakkaiden palvelua entisestään ja yhtenäistää toimintaa.

Henkilöstön kehittäminen ja hyvinvointi

Valmentavaa johtamista painotettiin yleisissä esimiesvalmennuksissa sekä valmennusohjelmassa pienelle esimiesjoukolle. Kaikki esimiehet saivat palautetta johtamisestaan 360-arvioinnissa. Asiakkuusosaamista vahvistettiin asiakaspalveluvalmennuksella. Sähköinen oppimisympäristö otettiin laajaan käyttöön työvälineisiin ja tietojärjestelmiin liittyvissä koulutuksissa sekä perehdytyksessä.

Valmentavan johtamisen ja vastuullisen vaikuttamisen toimintatapoja vahvistettiin lupauksin, jotka johto, esimiehet ja henkilöstö antoivat hyvän työpaikan rakentamiseksi. Osallistavassa hyvä työpaikka -päivässä kaikki esimiehet ja iso joukko muita eteralaisia pohtivat työhyvinvointiin liittyviä asioita. Eteralaisille järjestettiin myös työhyvinvointikorttikoulutusta. Eri puolilta organisaatiota kootussa hyvä työpaikka -ryhmässä eteralaiset suunnittelivat ja toteuttivat konkreettisia toimenpiteitä vastuullisen vaikuttamisen vahvistamiseksi. Aiheen tiimoilta järjestettiin keskustelutilaisuuksia ja luentoja sekä toimintoihin tutustumisia.

Etätöytä laajennettiin positiivisen palautteen perusteella. Palkitsemista kehitettiin kannustamalla olemassa olevien palkitsemiskeinojen monipuoliseen käyttöön. Eteran eettiset periaatteet koottiin yhteen ja hyväksyttiin tammikuussa 2012. Henkilöstöä koulutettiin periaatteisiin kevään aikana. Työilmapiiriä tutkittiin syksyllä henkilöstötutkimuksella. Tulokset paranivat selvästi edellisvuodesta.

Hallinto

Eteran osakkaita ovat vakuutuksenottajat, vakuutetut työntekijät vakuutuskohtaisesti yhdessä sekä takuupääoman omistajat. Eteralla on 112 000 euron takuupääoma, joka jakaantuu 112:een tuhannen euron nimellisarvoiseen takuuosuuteen. Takuupääomalle hyvitetään vuosittain kohtuullista tuottoa vastaava korko, joka on TyEL-vakuutuksessa käytettävä perustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Takuupääoman koron maksamisesta päättää vuosittain yhtiökokous.

Varsinainen yhtiökokous pidettiin 10.5.2012. Hallintoneuvosto kokoontui kaksi kertaa ja hallitus 11 kertaa vuoden aikana. Puheenjohtajisto kokoontui hallitusten kokousten edellä. Näistä kuudessa kokouksessa käsiteltiin nimitys- ja palkitsemisasiota. Vaalivaliokunta kokoontui kaksi kertaa ja tarkastusvaliokunta kolme kertaa.

Eteran hallituksen puheenjohtajana toimi Hartela-yhtiöt Oy:n hallituksen puheenjohtaja Lasse Johansson ja varapuheenjohtajina Elinkeinoelämän Keskusliiton asiantuntija Mikko Nyysölä ja

Rakennusliitto ry:n II:n puheenjohtaja Kyösti Suokas. Hallintoneuvosto valitsi 26.4.2012 puheenjohtajakseen YIT Rakennus Oy:n toimialajohtaja Tero Kiviniemen, kun aiempi puheenjohtaja Antero Saarilahti luopui tehtävästä eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Hallintoneuvoston varapuheenjohtajana jatkoi Rakennusliitto ry:n työehtotoimitsija Markus Ainasoja.

Yhtiökokous valitsi Eteran hallintoneuvostoon kuusi uutta jäsentä ja kahdeksan erovuoroista jäsentä toimikaudelle, joka päättyy vuoden 2014 varsinaiseen yhtiökokoukseen. Yhtiökokous valitsi tilintarkastajat edelleen Ernst & Young Oy:stä.

Eteran vuosikertomus-vastuuraportin osana on selvitys Eteran hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement).

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Eteran riskienhallinnan tavoitteena on hallita riskejä, jotka vaarantaisivat lakisääteisen tehtävän hoitamisen, strategisten tavoitteiden saavuttamisen ja liiketoiminnan kehittämisen ja toteuttamisen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kokonaisvastuu riskienhallinnasta on hallituksella ja toimitusjohtajalla. Hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman. Eteran koko riskienhallinnan suunnittelu, arviointi ja raportoinnin koordinointi toimitusjohtajan hyväksymässä laajuudessa on vastuutettu erikseen. Sijoitukseen liittyvä riskienvalvonta on järjestetty erilleen sijoitustoiminnasta. Talous ja henkilöstö -toiminnon controller-tiimin tehtävänä on arvioida ja valvoa sijoitusriskejä ja raportoida niistä hallitukselle ja johdolle.

Vakuutusliikkeen riskejä hallitaan tasoitusmäärän avulla. Vakuutusliikkeen ylijäämäinen tulos siirretään tasoitusmäärään ja vastaavasti vakuutusliikkeen alijäämäinen tulos katetaan siitä. Sijoitusriskejä hallitaan muuttamalla sijoitussalkun riskin määrää ja jakaumaa niin, että riskien määrä ja koostumus on aina oikein mitoitettu yhtiön vakavaraisuuden kannalta ja optimaalinen rahoitusmarkkinoiden tilaan nähden. Eteran hallitus on sijoitussuunnitelmassa määritellyt riskilimiitit eli kuinka paljon riskiä voidaan ottaa eri muodoissa ja koko salkun osalta. Keskeisiä riskialueita ovat osake-, korko-, luotto- ja valuuttariski sekä kiinteistö- ja hedge fund -riskit.

Riskienhallintaa ja Eteran keskeisiä riskejä kuvataan tarkemmin tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tulevaisuuden näkymiä

Kilpailu lakisääteistä sosiaaliturvaa hoitavassa eläkejärjestelmässä ei ole itseisarvo. Hajautettu järjestelmä parantaa sijoitustuottoja, vakuutettujen ja vakuuttajien palveluita sekä tehostaa toimintaa ja tasaa riskejä. Tarvitaan erikokoisia ja erilaisia toimijoita, jotta asiakkailta on vaihtoehtoja ja palveluja voidaan kehittää kohtaamaan entistä paremmin asiakkaiden tarpeita.

Etera on viime vuodet kehittänyt määrätietoisesti sijoitustoimintaa, myyntiä ja palveluita. Kehitys näillä alueilla jatkuu vahvana. Jakeluteitä vahvistetaan ja erityisesti hyvin kehittyntä verkkomyyntiä. Markkinoiden toimijakentässä tapahtuvat muutokset lisäävät kilpailua, mihin Eterassa on valmistauduttu aktiivisesti.

Toiminnan ja tietojärjestelmien tehokkuus sekä verkkopalvelut ovat Eteran keskeisiä kehittämiskohteita. Uuden vakuutusjärjestelmäkokonaisuuden vaiheittainen käyttöönotto parantaa sekä tehokkuutta että asiakaspalvelun laatua. Työeläkejärjestelmän

kokonaistehokkuuden lisääminen edellyttää entistä laajempaa tietojärjestelmäyhteistyötä eläkelaitosten kesken, ja siihen näyttää olevan myös hyviä mahdollisuuksia ja yhteistä tahtoa.

Talouden kehitys kotimaassa on vaisua vuonna 2013. Toimialakohtaiset ja osin alueellisetkin erot ovat merkittäviä. Palkkasumman kehitystä on vaikea ennakoida, mutta vuodesta 2013 arvioidaan tulevan kohtuullinen maksutulon suhteen.

Riskeistä huolimatta vuodesta 2013 voi muodostua kohtuullinen sijoitusmarkkinoille, jos inflaatio pysyy kurissa ja korot alhaisina. Vastaavasti, jos loppuvuodelle ennustettu talouskasvun piristymisen toteutuu, se tukee riskisempien sijoitusten kurseja. Myös keskuspankkien toimilla voidaan rauhoittaa markkinoita, kuten nähtiin vuonna 2012.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Tilinpäätös on laadittu noudattaen lakia työeläkevakuutusyhtiöistä, vakuutusyhtiö-, kirjanpito- ja osakeyhtiölakia, kirjanpitoasetusta, sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyhtiön tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä sekä Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Eteran oma pääoma käsittää pohjarahaston ja takuupääoman sekä voittovarat kuluvalta ja edellisiltä tilikausilta.

Konsernitilinpäätös

Konserniin kuuluvat 58 tytäryhtiötä ovat kotimaisia kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä. Lisäksi konserniin kuuluu 19 osakkuusyhtiöitä. Näitä ei ole yhdistelty, koska kyseessä olevat osakkuusyritykset ovat kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien, taseiden ja liitetietojen yhdistelminä, joista on eliminoitu keskinäiset saamiset ja velat, tuotot ja kulut sekä osakeomistus. Vuoden aikana hankitut tytäryhtiöt on yhdistelty hankintahetkestä lähtien. Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä lukuun ottamatta alle 100 prosenttia omistettuja keskinäisiä kiinteistöyhtiöitä ja asunto-osakeyhtiöitä, jotka on yhdistelty suhteellisella menetelmällä.

Kiinteistöjen osalta syntynyt konserniaktiiva on kohdistettu tytäryhtiöiden maa-alueisiin ja rakennuksiin hankintamenon suhteessa. Rakennuksiin kohdistetun konserniaktiivan poistosuunnitelma vastaa tytäryhtiöissä noudatettua rakennusten poistosuunnitelmaa.

Tulos ja vakuutustekninen vastuovelka

Kirjanpidon vastuovelka kertoo tulevia eläke- ja muita menoja varten varattujen varojen määrän. Varojen määrään ei lueta omaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen välistä arvostuseroa. Varojen riittävyyttä Eteran vakuutus- ja sijoitustoimintaan sisältyvien riskien osalta seurataan vakavaraisuustarkastelussa erillään varsinaisesta kirjanpidosta. Tilikauden voitto tuloslaskelmalla määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Sijoitusten kirjanpitoarvo

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet on taseessa kirjattu hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon.

Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä, kiinnelainasaamiset, muut lainasaamiset sekä talletukset on kirjattu nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen käypään arvoon.

Sijoitusomaisuutena olevat osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Hankintameno on laskettu käyttäen keskihintaa. Aiemmin tehdyt arvonalennukset on käyvän arvon noustessa palautettu tulosvaikutteisesti korkeintaan alkuperäiseen hankintamenoon asti.

Käyttöomaisuutena olevat osakkeet ja osuudet on taseessa kirjattu hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen käypään arvoon.

Pääomarahasto-osuudet on taseessa kirjattu hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon.

Rahoitusmarkkinavälineiden tasearvona käytetään hankintamenoa, jota on oikaistu hankintameno- ja nimellisarvon erotuksen jaksotuksella sekä oikaistuna arvonalentumisilla, arvonalentumisen johtuessa muista kuin yleisen korkotason vaihteluista. Aiemmin tehdyt arvonalennukset on käyvän arvon noustessa palautettu tulosvaikutteisesti korkeintaan jaksotettuun hankintamenoon asti. Nimellisarvon ja hankinta-arvon

erotus on jaksotettu korkotuotoiksi tai niiden vähennykseksi rahoitusmarkkinavälineiden juoksuaikana. Hankintameno on laskettu keskihintaa käyttäen.

Tiedot tilinpäätöshetkellä arvopapereiden lainaussopimuksilla lainaksi luovutetuista arvopapereista on kerrottu tilinpäätöksen liitetiedoissa. Lainaksi annetut arvopaperit sisältyvät taseeseen. Tilinpäätöshetkellä avoimena olevien lainaussopimusten vastapuolena on selvitysyhteisö, jolle lainaksi ottaja on asettanut lainoista vakuuden.

Muun omaisuuden kuin sijoitusten kirjanpitoarvo

Aineettomien hyödykkeiden ja kaluston kirjanpitoarvo on hankintameno vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Vakuutusmaksusaamiset on kirjattu todennäköiseen arvoonsa.

Sijoitusten käyvät arvot

Kiinteistösijoitusten käypä arvo on määritetty kiinteistökohteittain käyttäen tuottoarvomenetelmää, alueellisia markkinahintatilastoja sekä kiinteistökohtaista arviointia. Arviointia tehtäessä on käytetty sekä omia että ulkopuolisia asiantuntijoita.

Konserniyrityksiltä olevien lainasaamisten, kiinnelainasaamisten, muiden lainasaamisten sekä talletusten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

Noteerattujen osakkeiden käypänä arvona on käytetty vuoden viimeistä ostokurssia tai sen puuttuessa kaupankäyntikurssia. Muiden osakkeiden käypänä arvona on käytetty jäljellä olevaa hankintamenoa tai todennäköistä luovutushintaa tai substanssiin perustuvaa arvoa. Sijoitusrahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty vuoden viimeistä saatavissa olevaa hallinnointiyhtiön ilmoittamaa rahasto-osuuden arvoa.

Käyttöomaisuutena olevien osakkeiden ja osuuksien käypänä arvona pidetään kirjanpitoarvoa.

Pääomarahasto-osuuksien käypänä arvona on käytetty hallinnointiyhtiön ilmoittamaa rahaston käypää arvoa tai sen puuttuessa hankintamenoa.

Rahoitusmarkkinavälineiden käypinä arvoina käytetään tilikauden viimeisen kaupantekopäivän kaupantekokurssia tai sen puuttuessa todennäköistä luovutushintaa.

Kiinnelainasaamisten, muiden lainasaamisten ja talletusten käypänä arvona pidetään nimellisarvoa tai tätä alemmaa todennäköistä arvoa.

Ulkomaanrahanmääräisten sijoitusten käypiä arvoja määritettäessä on käytetty Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivän noteeraamia valuuttakursseja.

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimuksia on käytetty operatiivisesti sijoitusriskiä pienentävinä sekä muissa tarkoituksessa tehtyinä sijoituksina, mutta niihin ei sovelleta kirjanpidon suojauslaskentaa. Avoimien johdannaisten realisoitumattomat negatiiviset arvomuutokset on kirjattu tilikauden kuluksi, realisoitumattomia arvonnousuja ei kirjata tuotoksi. Tilikauden aikana johdannaissopimusten sulkemisesta syntyneet voitot ja tappiot on kirjattu tilikauden tuotoksi ja kuluksi.

Johdannaissopimusten käypänä arvona käytetään pääsääntöisesti markkinahintaa tai sopimuksen todennäköistä luovutus- tai sulkemishintaa. Tilikauden aikana on käytetty korko-, valuutta-, osake-, ja hyödykejohdannaisia.

Käyvän arvon määrittäminen on käytetty listattujen johdannais-ten osalta pörssissä noteerattua hintaa, OTC-johdannaisten osalta on käytetty riippumattoman ulkopuolisen palveluntarjoajan hintoja, jotka on laskettu yleisillä arvostusmalleilla käyttäen tilinpäätöshetken markkinainformaatiota, kuten korkokäyriä ja valuuttakursseja.

Sijoitustoiminnan tunnusluku liitetiedot

Sijoitusjakauma käyvin arvoin ja sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin liitetiedot ovat laadittu uudistetun määräys- ja ohjekokoelman 1.1.2013 mukaan.

Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot käyttö- ja sijoitusomaisuudesta laske-taan ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan tasapoistoina seu-raavien pitoaikojen mukaan:

Asuin- ja toimistorakennukset	40-50 vuotta
Puiset rakennukset	20 vuotta
Rakennusten ainesosat ja tekniset laitteet	10 vuotta
Kalusto, koneet ja laitteet	5 vuotta
Atk-ohjelmat ja autot	4 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-vakuutuksin. Lisäeläketurva on järjestetty joko TEL-lisäeläkevakuutuksella tai va-paaehtoisella lisäeläkevakuutuksella.

Henkilöstö

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana on laskettu työsuhteessa olevan henkilöstön kuukausittaisten henkilömäärien kes-kiarvona. Laskelmaa on oikaistu osa-aikaisten työntekijöiden osalta.

Ulkomaanrahanmääräiset erät

Ulkomaanvaluuttamääräiset saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätös-päivän kurssiin. Kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan.

Verot

Tuloslaskelmaan on merkitty tilikauden ja aikaisempien tilikausien suo-riteperusteiset verot.

Poistoerot on konsernissa jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Kokonaisliikekulut toiminnoittain

Liikekulut sekä kaluston ja aineettomien hyödykkeiden suunnitelma-poistot sisältyvät tuloslaskelman eri eriin toimintokohtaisesti.

Maksettuihin korvauksiin sisältyvät korvaustoiminnan ja työkyvynyllä-pitotoiminnon hoitamisesta aiheutuvat liikekulut ja suunnitelmapoistot.

Liikekuluihin sisältyvät vakuutusten hankintaan, vakuutusten hoitoon ja hallintoon liittyvät liikekulut ja suunnitelmapoistot sekä lakisääteiset maksut.

Sijoitustoiminnan kuluihin sisältyvät kiinteistösijoitusten ja muiden si-joitusten hoitamiseen liittyvät liikekulut ja suunnitelmapoistot.

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2012

	<u>2012</u>	Liitetiedot	<u>2011</u>
Vakuutustekninen laskelma			
Vakuutusmaksutulo	642 990 660,63	[1]	613 812 252,10
Sijoitustoiminnan tuotot	903 626 501,49	[3]	1 361 891 664,22
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset	-713 209 785,12	[2, 5]	-704 216 257,19
Korvausvastuun muutos			
Kokonaismuutos	-16 887 845,90		-60 089 514,96
Korvauskulut, netto	<u>-730 097 631,02</u>		<u>-764 305 772,15</u>
Vakuutusmaksuvastuun muutos			
Kokonaismuutos	-245 668 732,26		113 660 390,27
Liikekulut	-26 788 549,84	[5]	-27 338 176,80
Sijoitustoiminnan kulut	<u>-541 245 067,12</u>	[4, 5]	<u>-1 294 003 158,40</u>
Vakuutustekninen tulos	2 817 181,88		3 717 199,24
Muu kuin vakuutustekninen laskelma			
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos	-128 671,65		-312 441,46
Tuloverot			
Tilikauden verot	-1 160 198,95		-1 621 769,40
Aikaisempien tilikausien verot	113 688,72		222 011,62
	<u>-1 046 510,23</u>		<u>-1 399 757,78</u>
Tilikauden voitto/tappio	<u>1 642 000,00</u>		<u>2 005 000,00</u>

TASE 31.12.2012	2012	Liitetiedot	2011
Vastaavaa			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	1 516 162,41		833 137,04
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>12 491 882,51</u>		<u>5 250 567,59</u>
	14 008 044,92	[12]	6 083 704,63
Sijoitukset			
Kiinteistösijoitukset			
Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	399 711 085,64	[6, 7, 8]	415 397 945,27
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	165 199 109,92	[6, 7]	66 481 661,57
Lainasaamiset omistusyhteisyrittäyksiltä	<u>60 347 207,78</u>	[6, 7]	<u>69 204 507,36</u>
	625 257 403,34		551 084 114,20
Muut sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	2 713 977 319,63	[6, 9,]	2 025 195 507,88
Rahoitusmarkkinavälineet	1 081 098 843,14	[6]	1 585 030 172,16
Kiinnelainasaamiset	156 792 955,68	[6]	168 716 178,75
Muut lainasaamiset	256 189 798,41	[6, 10]	241 568 827,44
Talletukset	<u>212 419 382,86</u>	[6]	<u>7 181 501,37</u>
	4 420 478 299,72		4 027 692 187,60
Sijoitukset yhteensä	5 045 735 703,06	[6]	4 578 776 301,80
Saamiset			
Ensivakuutustoiminnasta			
Vakuutusentottajilta	68 657 129,90		66 344 348,06
Muut saamiset			
Saman konsernin yrityksiltä	733 077,08		142 704,26
Omistusyhteisyrittäyksiltä	0,00		9 590,07
Muilta	<u>105 045 660,00</u>	[11]	<u>201 603 690,29</u>
	174 435 866,98		268 100 332,68
Muu omaisuus			
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto	1 710 504,32	[12]	1 777 806,20
Rahat ja pankkisaamiset	<u>265 430 910,39</u>		<u>436 943 983,27</u>
	267 141 414,71		438 721 789,47
Siirtosaamiset			
Korot ja vuokrat	20 478 697,27		24 819 005,57
Saaminen vastuunjaosta	649 900,00		1 615 800,00
Muut siirtosaamiset	<u>1 820 423,63</u>		<u>61 000,00</u>
	22 949 020,90		26 495 805,57
	<u>5 524 270 050,57</u>		<u>5 318 177 934,15</u>
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Pohjarahasto	5 000 000,00		5 000 000,00
Takuupääoma	112 000,00		112 000,00
Edellisten tilikausien voitto/tappio	40 160 194,18		38 201 494,18
Tilikauden voitto/tappio	<u>1 642 000,00</u>		<u>2 005 000,00</u>
	46 914 194,18	[13]	45 318 494,18
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero	489 193,60		361 412,23
Vakuutustekninen vastuuvelka			
Vakuutusmaksuvastuu	2 783 988 806,91		2 538 320 074,65
Korvausvastuu	<u>2 588 189 149,12</u>		<u>2 571 301 303,22</u>
	5 372 177 956,03	[14]	5 109 621 377,87
Velat			
Ensivakuutustoiminnasta	725 212,03		343 684,29
Muut velat			
Saman konsernin yrityksille	420 511,63		1 591 259,84
Omistusyhteisyrittäyksille	159 149,30		220 576,91
Muille	<u>69 576 276,25</u>	[15]	<u>115 485 078,44</u>
	70 881 149,21		117 640 599,48
Siirtovelat			
Velka vastuunjakoon	248 200,00		7 320 900,00
Muut siirtovelat	<u>33 559 357,55</u>	[16]	<u>37 915 150,39</u>
	33 807 557,55		45 236 050,39
	<u>5 524 270 050,57</u>		<u>5 318 177 934,15</u>

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA

RAHOITUSLASKELMA 2012

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	2 817 181,88	3 717 199,24
Oikaisut:		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	262 556 578,16	-53 570 875,31
Sijoitusten arvonalentumiset ja palautuneet arvonalentumiset	13 222 997,78	141 179 320,07
Suunnitelman mukaiset poistot	1 981 830,32	1 644 453,10
Muut oikaisut	-157 679 813,52	-46 620 655,81
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	<u>122 898 774,62</u>	<u>46 349 441,29</u>
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	97 211 250,37	-103 295 905,59
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	-58 187 943,11	22 276 296,11
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	<u>161 922 081,88</u>	<u>-34 670 168,19</u>
Maksetut välittömät verot	-1 046 510,23	-1 399 757,78
Liiketoiminnan rahavirta	<u><u>160 875 571,65</u></u>	<u><u>-36 069 925,97</u></u>
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin	-3 574 435 107,94	-3 268 998 100,23
Luovutustulot sijoituksista	3 251 566 681,84	3 576 392 711,48
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden investoinnit ja luovutustulot (netto)	-9 473 918,43	-4 586 806,57
Investointien rahavirta	<u><u>-332 342 344,53</u></u>	<u><u>302 807 804,68</u></u>
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	-46 300,00	-45 598,67
Rahavarojen muutos	<u><u>-171 513 072,88</u></u>	<u><u>266 692 280,04</u></u>
Rahavarat tilikauden alussa	436 943 983,27	170 251 703,23
Rahavarat tilikauden lopussa	<u>265 430 910,39</u>	<u>436 943 983,27</u>
	<u><u>-171 513 072,88</u></u>	<u><u>266 692 280,04</u></u>

VAKUUTUSMAKSUTULO [1]

	<u>2012</u>		<u>2011</u>	
TyEL:n mukainen perusvakuutus				
Työnantajan osuus	475 896 062,92		465 394 917,79	
Työntekijän osuus	<u>145 526 312,84</u>	621 422 375,76	<u>132 137 815,61</u>	597 532 733,40
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus		179 220,89		178 568,33
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus		<u>21 389 063,98</u>		<u>16 100 950,37</u>
Vakuutusmaksutulo ¹⁾		<u>642 990 660,63</u>		<u>613 812 252,10</u>
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista (-)				
LEL ²⁾		305 259,61		110 603,43
TyEL		4 677 731,02		7 341 317,14
YEL		<u>607 595,25</u>		<u>1 145 749,88</u>
		<u>5 590 585,88</u>		<u>8 597 670,45</u>

¹⁾ Luottotappioilla vähennettynä

²⁾ Kohdistuu LEL/TaEL-vakuutusmaksukantaan ennen 1.1.2007.

MAKSETUT KORVAUKSET [2]

Maksettu eläkkeensaajille

TyEL:n mukainen perusvakuutus	1 069 104 248,74		1 023 478 244,39	
TEL:n mukainen lisäeläkevakuutus	6 431,13		4 765,27	
YEL:n vähimmäisturvan mukainen vakuutus	<u>2 445 261,30</u>	1 071 555 941,17	<u>1 552 793,66</u>	1 025 035 803,32

Maksettu / saatu vastuunjakokorvauksia

TyEL-eläkkeet		-344 533 557,87		-301 870 276,58
YEL-eläkkeet		-1 349 342,00		-4 089 827,00
Osuus työttömyysvakuutusrahaston (TVR) vakuutusmaksusta ja palkat- tomien aikojen perusteella karttuneiden eläkeosien kustannustenjaosta		-23 837 795,72		-26 889 877,31
VEKL:n valtion korvaus		<u>-47 703,82</u>		<u>-26 666,39</u>
Yhteensä		-369 768 399,41		-332 876 647,28

Korvaustoiminnan hoitokulut	10 486 475,56		11 037 101,15	
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	<u>935 767,80</u>	11 422 243,36	<u>1 020 000,00</u>	12 057 101,15
Maksetut korvaukset yhteensä		<u>713 209 785,12</u>		<u>704 216 257,19</u>

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY

Sijoitustoiminnan tuotot [3]	2012	2011
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	3 836 110,47	834 217,74
Omistusyhteisy yrityksiltä	1 584 408,96	1 644 969,41
Muilta	<u>620 325,66</u>	<u>133 806,51</u>
Muut tuotot		
Muilta	<u>38 484 902,61</u>	<u>39 784 513,13</u>
Yhteensä	<u>44 525 747,70</u>	<u>42 397 506,79</u>
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	51 963 513,00	58 211 765,08
Korkotuotot	132 560 622,89	300 733 850,25
Muut tuotot	<u>452 951 177,10</u>	<u>711 610 940,17</u>
Yhteensä	<u>682 001 060,69</u>	<u>1 070 556 555,50</u>
Arvon alentumisten palautukset	36 836 553,72	21 345 782,48
Myyntivoitot	<u>184 788 887,08</u>	<u>227 591 819,45</u>
Yhteensä	<u><u>903 626 501,49</u></u>	<u><u>1 361 891 664,22</u></u>
Sijoitustoiminnan kulut [4]		
Kulut kiinteistösijoituksista	18 842 328,03	17 022 332,23
Kulut muista sijoituksista	425 992 978,33	703 006 226,01
Korkokulut	<u>18 875 295,12</u>	<u>230 210 457,84</u>
Yhteensä	<u>463 710 601,48</u>	<u>950 239 016,08</u>
Arvon alentumiset ja poistot		
Arvon alentumiset	50 059 551,50	162 525 102,55
Rakennusten suunnitelmapoistot	<u>358 519,73</u>	<u>269 883,80</u>
Myyntitappiot	<u>27 116 394,41</u>	<u>180 969 155,97</u>
Yhteensä	<u><u>541 245 067,12</u></u>	<u><u>1 294 003 158,40</u></u>
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa	<u><u>362 381 434,37</u></u>	<u><u>67 888 505,82</u></u>

KOKONAISLIIKEKULUT TOIMINNOITTAIN		[5]	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Maksetut korvaukset				
Korvaustoiminnan hoitokulut	10 486 475,56			11 037 101,15
Työkyvyn ylläpitotoiminnon hoitokulut	<u>935 767,80</u>	11 422 243,36	<u>1 020 000,00</u>	12 057 101,15
Liikekulut			26 788 549,84	27 338 176,80
Sijoitustoiminnan hoitokulut				
Kulut kiinteistösijoituksista	1 712 692,62			1 634 019,26
Kulut muista sijoituksista	<u>6 756 740,00</u>	8 469 432,62	<u>6 385 166,31</u>	<u>8 019 185,57</u>
Kokonaisliikekulut yhteensä			<u><u>46 680 225,82</u></u>	<u><u>47 414 463,52</u></u>
TULOSLASKELMAN ERÄ Liikekulut		[5]	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Vakuutusten hankintamenot				
Ensivakuutuksen palkkiot	274 389,11			440 502,41
Muut vakuutusten hankintamenot	<u>10 287 548,41</u>	10 561 937,52	<u>9 679 000,99</u>	10 119 503,40
Vakuutusten hoitokulut			9 999 280,14	10 930 506,53
Hallintokulut				
Lakisääteiset maksut				
ETK:n kustannusosuus	1 361 565,31			1 756 303,32
Oikeushallintomaksu	160 164,11			126 837,88
Fivan valvontamaksu	<u>117 682,52</u>	1 639 411,94	<u>133 134,96</u>	2 016 276,16
Muut hallintokulut			4 587 920,24	4 271 890,71
Liikekulut yhteensä			<u><u>26 788 549,84</u></u>	<u><u>27 338 176,80</u></u>

HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELIMIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT [5.1]

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	16 348 622,79	15 696 151,92
Eläkekulut	3 170 882,11	2 976 920,67
Muut henkilösivukulut	<u>935 857,95</u>	<u>898 746,40</u>
Yhteensä	<u>20 455 362,85</u>	<u>19 571 818,99</u>

Johdon palkat ja palkkiot	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja	520 710,26	514 492,46
Hallitus ja hallituksen varajäsenet	235 000,00	250 665,00
Hallintoneuvosto ja neuvottelukunnat	<u>81 790,00</u>	<u>85 860,00</u>
	<u>837 500,26</u>	<u>851 017,46</u>

Johdon eläkesitoumukset, rahalainat, vakuudet ja vastuusitoumukset

Toimitusjohtajalle, varatoimitusjohtajalle, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenille ja varajäsenille ei ole annettu eläkesitoumuksia tai rahalainaa eikä heidän puolestaan ole annettu vakuuksia tai muita vastuusitoumuksia.

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Henkilöstön keskimääräinen luku	290	284

Tilintarkastajan palkkiot eriteltyinä toimeksiantoryhmittäin

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Tilintarkastus	69 462,52	83 793,75
Tilintarkastuslain 1§:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut toimeksiannot	0,00	0,00
Veroneuvonta	2 029,50	1 537,50
Muut palvelut	<u>8 476,00</u>	<u>17 388,00</u>
	<u>79 968,02</u>	<u>102 719,25</u>

Eteran tilintarkastusyhteisönä toimii Ernst & Young Oy.

SIJOITUKSET [6]

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

	2012			2011		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoitukset						
Kiinteistöt	28 352 443,79	28 352 443,79	32 684 674,47	30 776 695,65	30 776 695,65	35 652 052,61
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	311 493 475,86	311 493 475,86	328 480 936,61	334 579 098,11	334 579 098,11	355 888 897,54
Kiinteistöosakkeet omistusyhteyserityksissä	53 324 755,54	53 324 755,54	107 722 689,74	45 040 523,27	45 040 523,27	85 388 141,89
Muut kiinteistöosakkeet	6 540 410,45	6 540 410,45	9 781 002,85	5 001 628,24	5 001 628,24	7 456 269,25
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	165 199 109,92	165 199 109,92	165 199 109,92	66 481 661,57	66 481 661,57	66 481 661,57
Lainasaamiset omistusyhteyserityksiltä	60 347 207,78	60 347 207,78	60 347 207,78	69 204 507,36	69 204 507,36	69 204 507,36
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	2 713 977 319,63	2 713 977 319,63	3 023 522 378,05	2 025 195 507,88	2 025 195 507,88	2 212 954 302,60
Rahoitusmarkkinavälineet	1 081 098 843,14	1 081 098 843,14	1 111 975 716,21	1 585 030 172,16	1 585 030 172,16	1 576 797 144,66
Kiinnelainasaamiset	156 792 955,68	156 792 955,68	156 792 955,68	168 716 178,75	168 716 178,75	168 716 178,75
Muut lainasaamiset	256 189 798,41	256 189 798,41	256 189 798,41	241 568 827,44	241 568 827,44	241 568 827,44
Talletukset	212 419 382,86	212 419 382,86	212 419 382,86	7 181 501,37	7 181 501,37	7 181 501,37
	5 045 735 703,06	5 045 735 703,06	5 465 115 852,58	4 578 776 301,80	4 578 776 301,80	4 827 289 485,04

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenoerotusta

6 639 907,82

9 114 060,84

Käyvän arvon ja kirjanpitoarvon arvostusero

419 380 149,52

248 513 183,24

Ei suojaavien johdannaisten käypä arvo ja arvostusero

	2012		2011	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Muut saamiset				
Maksetut optiopreemiot	18 620 123,52	18 902 278,91	68 331 789,05	78 601 835,11
Muut velat				
Saadut optiopreemiot	-39 078 642,11	-47 718 108,67	-30 595 512,68	-36 933 150,23
Muut siirtosaamiset ja -velat				
Termini-, futuuri-, koronvaihto- ja optiosopimukset	-15 193 642,01	-1 948 601,61	-77 138 274,43	-48 741 521,04
	-35 652 160,60	-30 764 431,37	-39 401 998,06	-7 072 836,16
Käyvän arvon ja kirjanpitoarvon arvostusero		4 887 729,23		32 329 161,90
Käyvän arvon ja kirjanpitoarvon arvostusero yht.		424 267 878,75		280 842 345,14

KIINTEISTÖSJOITUKSET [7]

Kiinteistösijoitusten muutokset

	2012			2011		
	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistusyhteis-yrityksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	Lainasaamiset omistusyhteis-yrityksiltä
Hankintameno 1.1.	505 988 814,60	66 481 661,57	69 204 507,36	530 709 572,62	20 802 021,49	69 204 507,36
Lisäykset	108 949 535,40	115 251 683,68	-	33 722 960,31	45 785 522,43	-
Vähennykset	-111 404 213,00	-16 534 235,31	-8 857 299,58	-58 443 718,37	-105 882,35	-
Hankintameno 31.12.	503 534 137,00	165 199 109,94	60 347 207,78	505 988 814,56	66 481 661,57	69 204 507,36
Kertyneet poistot 1.1.	-7 874 625,34	-	-	-7 604 741,54	-	-
Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-	-	-	-
Tiilikauden poistot	-358 519,73	-	-	-269 883,80	-	-
Kertyneet poistot 31.12.	-8 233 145,07	-	-	-7 874 625,34	-	-
Arvonalentumiset 1.1.	-82 716 243,95	-	-	-80 541 425,27	-	-
Vähennysten arvonalentumiset	-5 006 098,54	-	-	-	-	-
Tiilikauden arvonalentumiset	-8 377 321,21	-	-	-2 254 378,68	-	-
Arvonalentumisten palautukset	509 757,25	-	-	79 560,00	-	-
Arvonalentumiset 31.12.	-95 589 906,45	-	-	-82 716 243,95	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	399 711 085,48	165 199 109,94	60 347 207,78	415 397 945,27	66 481 661,57	69 204 507,36

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

	2012	2011
Jäljellä oleva hankintameno	20 435 965,88	19 991 791,38
Kirjanpitoarvo	20 435 965,88	19 991 791,38
Käypä arvo	23 459 155,23	23 494 301,78

KIINTEISTÖOSAKKEET 31.12.2012

[8]

**Omistus-
osuus %**

Saman konsernin yrityksissä

Asunto Oy Helsingin Kipparin Klaava	85,30
Asunto Oy Helsingin Mänty	100
Asunto Oy Kemin Valtakatu 10	67,07
Asunto Oy Nokian Kissankello	77,09
Asunto Oy Palvelutalo Untuva	100
Asunto Oy Tornion Länsipiha	100
Asunto Oy Turun Kuninkaanlaakson A-talo	91,12
Kiinteistö Oy Alvar Aallonkatu 3	100
Kiinteistö Oy Annalankankaantie 20	100
Kiinteistö Oy Esterinportti 2	100
Kiinteistö Oy Helsingin Ruislintu	100
Kiinteistö Oy Hoivakoti Villa Olavi	100
Kiinteistö Oy Hulikanpala	100
Kiinteistö Oy Hyvinkään Haavantie 4	100
Kiinteistö Oy Itämerenkatu 5	100
Kiinteistö Oy Jämsän Hotellitie 1	100
Kiinteistö Oy Jämsän Jämsänkoskentie 25	100
Kiinteistö Oy Järvenpään Yhteiskouluntie 13	100
Kiinteistö Oy Keravan Peltomäenkatu 2-4	100
Kiinteistö Oy Kontinkankaan kuntoutussairaala	100
Kiinteistö Oy Kuninkaanlaakson Hoivakoti	100
Kiinteistö Oy Kutomotie 16	100
Kiinteistö Oy Kutomotie 18	100
Kiinteistö Oy Kärjen Palvelutalo	100
Kiinteistö Oy Lappeenrannan Ierikankuja 1	100
Kiinteistö Oy Meritonttu	100
Kiinteistö Oy Munkkiluodontie 44	100
Kiinteistö Oy Oulun Soramäentie 1	100
Kiinteistö Oy Pakkalankujan Hoivakoti	100
Kiinteistö Oy Pasilanraitio 9	100
Kiinteistö Oy Rokuan kylpylähotelli	100
Kiinteistö Oy Spektrin Kvintti	100
Kiinteistö Oy Tahkoniemi 1	100
Kiinteistö Oy Tilkan Sairaala	100
Kiinteistö Oy Tilkan Viuhka	100
Kiinteistö Oy Vega	100
Kiinteistö Oy Westend-Helmi	100
Kiinteistö Oy Vänrikinrinne	100
Pommisuoja Oy	100

KIINTEISTÖOSAKKEET 31.12.2012	[8]	Omistus- osuus %
Uudet kiinteistöosakkeet konsernissa		
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 1		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 2		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 3		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 4		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 5		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 6		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronpuisto 7		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronranta 1		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronranta 2		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronranta 3		79,58
Asunto Oy Espoon Matinpuronranta 4		79,58
Asunto Oy Helsingin Alvar		100
Kiinteistö Oy Aallon Huippu		100
Kiinteistö Oy Helsingin Töölönlahdenkatu 3		100
Kiinteistö Oy Joensuun Rantakylän Palvelukoti		100
Kiinteistö Oy Kuhankeittäjä		100
Kiinteistö Oy Lohjan Yrittäjätalo		100
Kiinteistö Oy Matinpuron Pysäköinti		79,58
Kiinteistöyhtiö Sukkasijoitus Oy		100
Myydyt kiinteistöosakkeet konsernista		
Asunto Oy Helsingin Rauduskoivu		100
Kiinteistö Oy Seinäjoen Pehtoori		100
Kiinteistö Oy Stella Nova		100
Jakautuneet kiinteistöosakkeet konsernista		
Kiinteistö Oy Espoon Tuliunikko		79,58

KIINTEISTÖOSAKKEET 31.12.2012 Omistusyhteisyrityksissä	[8]	Omistus- osuus %
Osakkuusyrietykset		
Asunto Oy Espoon Ratsutyttö		26,98
Asunto Oy Espoon Sellonhuippu		25,50
Asunto Oy Jyväskylän Assistentti		25,61
Asunto Oy Jyväskylän Dosentti		44,48
Asunto Oy Jyväskylän Skuutti		40,35
Asunto Oy Rovaniemen Pohjanseniorit		44,50
CFI Fund Management I Oy		49,00
ET-Hoivakiinteistöt Oy		40,00
Goldcup 8742		25,00
Hypo Fund Management I Oy		43,00
Hypo Fund Management II Oy		49,00
Kiinteistö Oy Kauppakeskus Sello		25,50
Kiinteistö Oy Kipparipari		48,80
Kiinteistö Oy Selloparkki		25,50
Kiinteistö Oy Viherlaakson Ostokeskus		29,96
Laulu-Miesten Kiinteistö Oy		25,42
Leppävaaran Hotellikiinteistö Oy		25,50
Uudet kiinteistöosakkeet osakkuusyrietyksissä		
Asunto Oy Helsingin Strömbergintie 8		47,50
Asunto Oy Turun Waltter		40,97

OSAKKEET JA OSUJEDET 31.12.2012

[9]

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Osakkeet				
3Step IT Group Oy	Suomi	7,06%	5 004 355,65	5 570 631,81
Amadeus IT Holding SA	Espanja	0,08%	5 020 968,90	6 634 250,00
Anvia Oyj	Suomi	4,27%	9 133 857,00	9 133 857,00
Arek Oy	Suomi	4,00%	560 000,00	560 000,00
ASML Holding NV	Alankomaat	0,04%	8 119 342,00	8 119 342,00
AstraZeneca PLC	Iso-Britannia	0,02%	9 800 729,08	9 800 729,08
BASF SE	Saksa	0,02%	9 627 135,34	13 186 800,00
BG Group PLC	Iso-Britannia	0,02%	8 676 020,10	8 676 020,10
Bilfinger SE	Saksa	0,23%	6 651 096,72	7 733 610,30
Biohit OYJ	Suomi	1,21%	333 858,82	515 064,00
Cencorp OYJ	Suomi	4,79%	819 736,75	819 736,75
Chevron Corp	Yhdysvallat	0,01%	9 022 434,44	9 022 434,44
Conor SPV I Ky ("SPV")	Suomi	7,15%	442 213,40	442 213,40
Conor SPV II Ky ("SPV")	Suomi	7,35%	2 010 000,00	3 456 723,16
Conor SPV III Ky ("SPV")	Suomi	6,16%	2 011 197,76	2 617 728,82
Deutsche Post AG	Saksa	0,05%	10 053 720,63	10 767 250,00
Deutsche Telekom AG	Saksa	0,02%	8 607 000,00	8 607 000,00
Drillcon AB	Ruotsi	5,48%	1 132 603,12	1 132 603,12
Eli Lilly & Co	Yhdysvallat	0,02%	9 882 456,59	10 092 769,44
EMC Talotekniikka Oy	Suomi	6,44%	169 817,50	495 061,36
Eni SpA	Italia	0,02%	12 861 032,09	13 699 980,00
Esperi Care Group Oy	Suomi	4,44%	797 850,00	1 075 501,80
European Aeronautic Defence and Space Co NV	Alankomaat	0,05%	9 952 947,06	11 760 000,00
Exilion Capital Oy	Suomi	25,00%	32 600,00	32 600,00
Finavo Oy	Suomi	47,50%	1 206,50	1 206,50
Finnprotein Oy	Suomi	7,90%	2 888 925,00	2 888 925,00
First Quantum Minerals Ltd	Kanada	0,02%	866 741,52	1 664 002,44
FIT Biotech Oy, A-sarja	Suomi	4,61%	0,70	0,70
Fortum OYJ	Suomi	0,19%	24 372 114,06	24 372 114,06
France Telecom SA	Ranska	0,05%	10 641 280,00	10 641 280,00
Futurice Oyj	Suomi	16,31%	1 958 405,99	1 958 564,08
G4S PLC	Iso-Britannia	0,04%	1 580 456,33	1 610 864,63
GDF Suez	Ranska	0,02%	8 713 600,00	8 713 600,00
GlaxoSmithKline PLC	Iso-Britannia	0,01%	9 644 161,25	9 644 161,25
Hydroline Oy	Suomi	19,00%	975 471,10	975 471,10
Kesko OYJ	Suomi	1,57%	38 296 719,37	38 296 719,37
Kingfisher PLC	Iso-Britannia	0,07%	5 023 443,38	5 794 974,88
Konecranes OYJ	Suomi	0,99%	12 109 906,83	15 925 569,16
Lamor Corporation Ab	Suomi	10,09%	4 750 070,43	4 750 070,43
Lemminkäinen OYJ	Suomi	1,09%	2 587 055,43	3 058 050,00
Leverator Oyj	Suomi	11,11%	11 428,60	11 428,60
LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton SA	Ranska	0,02%	9 837 050,42	11 516 250,00
Länsi-Pasilan Autopaikat Oy	Suomi	3,82%	107,64	107,67
Metro AG	Saksa	0,12%	7 964 800,00	7 964 800,00
Metso OYJ	Suomi	0,54%	21 546 399,01	26 187 792,06
Neste Oil OYJ	Suomi	0,17%	3 286 477,32	4 228 743,02
Nokian Renkaat OYJ	Suomi	0,56%	16 871 631,59	22 316 091,60
NRK Holding Oy	Suomi	10,00%	1,00	1,00
Orkla ASA	Norja	0,16%	10 031 137,03	10 538 491,90
Panostaja OYJ	Suomi	8,23%	3 449 790,00	3 449 790,00
Pearson PLC	Iso-Britannia	0,07%	8 040 643,93	8 443 082,96

OSAKKEET JA OSUJEDET 31.12.2012

[9]

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Raisio PLC	Suomi	0,50%	2 512 488,00	2 512 488,00
Repsol SA	Espanja	0,04%	7 435 800,00	7 435 800,00
Repsol SA, merkintäoik.	Espanja	0,04%	224 532,00	224 532,00
Revenio Group OYJ	Suomi	4,55%	1 015 000,00	1 400 000,00
Roche Holding AG	Sveitsi	0,01%	9 948 754,07	10 212 060,97
SAP AG	Saksa	0,02%	11 697 508,50	17 805 610,00
Sopima Oy	Suomi	24,88%	0,32	0,32
Sponda OYJ	Suomi	0,60%	4 953 880,26	6 120 000,00
SRV Group PLC	Suomi	1,07%	1 292 320,00	1 292 320,00
Statoil ASA	Norja	0,02%	9 836 288,67	9 836 288,67
Stora Enso OYJ	Suomi	0,17%	6 127 609,75	7 197 795,00
Supponor Inc	Iso-Britannia	2,20%	600 000,00	1 036 313,46
Svenska Cellulosa AB	Ruotsi	0,15%	9 700 566,58	15 361 803,78
Takoma OYJ	Suomi	0,48%	37 500,00	37 500,00
TeliaSonera AB	Ruotsi	0,05%	10 173 555,54	10 268 002,80
The Forest Company Limited	Guernsey	5,97%	10 569 054,11	13 219 645,29
Tieto OYJ	Suomi	4,14%	37 687 256,53	44 670 000,00
Tieto-Tapiola Oy	Suomi	6,06%	1 422 400,00	1 422 400,00
Tornator Oyj	Suomi	6,25%	5 000 000,00	25 812 500,00
Total SA	Ranska	0,01%	9 165 000,00	9 165 000,00
Turvatiimi OYJ	Suomi	7,39%	865 496,96	865 496,96
UPM-Kymmene OYJ	Suomi	0,78%	36 082 824,80	36 082 824,80
Ursviken Group Oy	Suomi	13,32%	1 155 006,86	1 536 997,49
Vaisala OYJ	Suomi	0,61%	1 438 965,90	1 438 965,90
Vakuutusosakeyhtiö Garantia	Suomi	18,00%	5 582 148,89	5 582 148,89
Viavia Oy	Suomi	15,89%	4 457 278,00	4 457 278,06
Viking Line Abp	Suomi	0,25%	453 583,00	453 583,00
Vivendi SA	Ranska	0,06%	9 569 032,05	13 132 375,00
Vodafone Group PLC	Iso-Britannia	0,01%	9 648 817,55	9 648 817,55
Yara International ASA	Norja	0,10%	8 891 702,02	10 547 729,41
YIT OYJ	Suomi	0,97%	5 307 087,30	18 207 400,00
Zurich Insurance Group AG	Sveitsi	0,04%	10 076 613,74	10 681 660,04
Osakkeet yhteensä			569 100 068,78	666 569 396,39
Korkorahastot				
Aktia Em Mrkt Local Currency Bond+ D	Suomi		38 475 610,02	54 710 876,26
Aktia Inflation Bond+ D	Suomi		46 215 539,53	54 126 222,79
Aviva Investors - Short Durati	Luxemburg		50 000 000,00	52 722 963,59
Avoca Secured Floating Rate Loan Fund	Irlanti		25 000 000,00	26 482 567,75
BNP Paribas L1 Convertible Bond World	Luxemburg		20 000 000,00	20 842 110,06
J Baer Multi Global High Yield Bond Fund C	Luxemburg		10 000 000,00	17 993 591,88
Julius Baer Multiflex SIF Twelwe ILS Fund	Luxemburg		22 701 475,60	23 103 683,49
Mandatum Life Korkosalkku	Suomi		30 000 000,00	31 689 487,75
Muzinich Short Duration High Yield Bond Yield I (Eur Hedged)	Irlanti		50 000 000,00	52 184 780,60
Next Generation Absolute Return - Secquaero ILS Fund CI I	Luxemburg		20 000 000,00	21 767 400,00
NLSSLF SUnits -S(EUR)-	Luxemburg		21 121 418,47	25 980 239,84
Nordea Limited Life Credit Opportunity Fund	Luxemburg		10 000 000,00	10 605 000,00
Northern Star-Enhanced Fixed Income Opp.S 5+Fund -I-Class	Luxemburg		10 029 129,39	10 615 519,59
Old Mutual Global Bond Fund Class A Eur	Irlanti		10 000 000,00	10 598 190,84
Silk Road Income Fund I	Luxemburg		20 405 248,23	21 620 136,68
SSCSIL Mer Multi Ass Gr BNY	Irlanti		100 978 668,99	101 298 628,99
SSCSIL Mer Multi Ass Grth Comp	Irlanti		176 147 733,69	182 537 914,22
SSCSIL Mer Multi Ass Grth Inve	Irlanti		80 000 000,00	86 644 296,00
SSCSIL Mer Multi Ass Grth Sh	Irlanti		80 000 000,00	84 763 048,00
Talomon European Debt Fund E	Luxemburg		20 000 000,00	20 799 896,09
Korkorahastot yhteensä			841 074 823,92	911 086 554,42

OSAKKEET JA OSUJEDET 31.12.2012

[9]

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Osakerahastot				
Amundi Funds Emerging Internal Demand - Part I	Luxemburg		26 639 341,35	26 639 341,35
Bosera China Fund Plc	Irlanti		4 001 968,32	4 001 968,32
Celsius Icecapital Active Beta Fund	Suomi		8 490 400,00	8 490 400,00
Danske Invest Suomi Kasvuosake K	Suomi		20 055 080,65	20 953 583,17
eQ Kehittyvät Markkinat Osinko K (kasvu)	Suomi		7 634 590,78	8 582 009,50
Fourton Odysseus	Suomi		5 019 569,69	6 809 489,41
Franklin Frontier Markets Fund I Acc USD	Luxemburg		19 259 139,42	20 419 235,74
KJK Fund II, SICAV SIF Balkan AI shares	Luxemburg		5 000 000,00	5 067 900,00
Market Vectors Gold Miners ETF	Yhdysvallat		38 717 075,61	40 849 749,55
Market Vectors Oil Services ETF	Yhdysvallat		46 859 845,38	46 859 845,38
Mercer rahaston rahat	Irlanti		1 883 025,79	1 883 025,79
Northern Star - NSP Globetrotter -I-Class	Luxemburg		15 124 848,97	16 387 344,62
Northern Star - NSP Russia Discovery -I-ClassFun	Luxemburg		12 946 743,67	12 946 743,67
Northern Star Opps FD SCA SICAV FIS - Emerging Markets Opp A	Luxemburg		41 070 865,05	41 070 865,05
Schroder Frontier Markets Equity Fund I Ac	Luxemburg		22 463 496,82	22 914 961,35
Silk African Lions Fund I	Luxemburg		4 518 879,35	4 518 879,35
Silk Arab Falcons Fund I	Luxemburg		4 411 927,08	4 411 927,08
SSCSIL Mer Multi Ass Grth-ACAD	Irlanti		42 614 383,20	44 409 998,70
SSCSIL Mer Multi Ass Grth-OSAM	Irlanti		49 301 137,92	50 148 864,00
SSCSIL Mer Multi Ass Grth-WB	Irlanti		49 178 667,89	50 124 997,86
SSCSIL Mer Multi Ass Grw DC	Irlanti		60 000 000,00	70 804 848,00
SSCSIL Mer Multi Ass Grw FD	Irlanti		50 000 000,00	57 923 610,00
SSCSIL Mer Multi Ass Grw HSCP	Irlanti		50 000 000,00	58 070 555,00
Taalritehdas Troikka Osake Units -A-	Suomi		11 545 784,33	11 545 784,33
UB Eurooppa REIT K	Suomi		10 000 000,00	11 348 247,45
UB Real REIT Erikoissijoitusrahasto	Suomi		5 000 000,00	5 210 775,00
Osakerahastot yhteensä			611 736 771,27	652 394 949,67
Pääomarahastot				
Access Capital LP II A	Guernsey		636 472,79	636 472,79
Access Capital LP II B	Guernsey		972 314,32	972 314,32
Amanda III Eastern Private Equity L.P.	Suomi		6 847 080,21	7 913 800,53
Amanda V East L.P.	Suomi		1 106 788,32	1 186 247,97
Amber Trust II S.C.A.	Luxemburg		3 994 329,92	5 361 481,20
Armada Mezzanine Fund II Ky	Suomi		2 035 589,49	2 035 589,49
CapMan Mezzanine IV L.P.	Guernsey		1,70	1,70
CapMan Technology Fund 2007 L.P.	Guernsey		4 225 261,17	4 225 261,17
Chicago Growth Partners II, LP	Yhdysvallat		11 302 467,91	14 560 394,98
Conor Technology Fund I Ky	Suomi		5 342 082,55	5 342 082,55
Conor Technology Fund II Ky	Suomi		1 402 663,80	1 402 663,80
Crescent Mezzanine Partners VIC, LP	Yhdysvallat		1 835 838,56	1 853 716,27
Crown European Buyout Opportunities II Plc	Irlanti		13 337 190,60	14 916 927,48
Crown Global Secondaries II plc	Irlanti		10 372 592,58	17 154 805,59
Crown Opportunities Fund Ky	Suomi		11 700 000,00	15 601 903,20
Emerald Hill Capital Partners II L.P.	Japani		6 250 089,14	6 497 726,55
Enhanced Equity Fund II, L.P.	Yhdysvallat		5 100 088,60	5 744 289,73
Eqvitec Teknologiarahasto I Ky	Suomi		88 242,21	88 242,21
Essedel Russia Opportunity Fund Ky	Suomi		2 761 700,25	3 087 815,62
Euro Choice II (Jersey) LP	Jersey		2 682 331,04	2 734 816,21
Euro Choice IV LP	Jersey		4 107 495,19	4 107 495,19
Euro Choice LP	Jersey		1,00	852 769,22
Finnmezzanine Rahasto II A Ky	Suomi		116 469,03	116 469,03
Finnmezzanine Rahasto III A Ky	Suomi		485 671,05	485 671,05

OSAKKEET JA OSUJEDET 31.12.2012

[9]

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Finnventure Rahasto IV Ky	Suomi		61 729,00	61 729,00
Finnventure Rahasto V Ky	Suomi		89 015,20	138 311,02
Greenspring Global Partners IV (Offshore), L.P.	Yhdysvallat		13 275 996,87	17 967 689,49
Greenspring SPV IV, L.P.	Yhdysvallat		2 241 147,53	2 241 147,53
H.I.G. Bayside Loan Opportunity Cayman Fund II, L.P.	Yhdysvallat		3 151 853,83	3 165 959,49
Industri Kapital 2007 GP L.P.	Ruotsi		18 300 820,16	19 381 575,09
InnKap 4 Partners LP	Guernsey		5 084 148,45	5 084 148,45
Inveni Life Sciences Fund I Ky	Suomi		3 603 168,32	3 603 168,32
Inveni Secondaries Fund II Ky	Suomi		294 853,97	294 853,97
Kasvurahastojen Rahasto Ky	Suomi		480 621,26	480 621,26
KKR Mezzanine Partners I L.P.	Yhdysvallat		3 567 523,99	5 244 186,42
Macquarie European Infrastructure Fund II	Iso-Britannia		18 358 853,97	20 685 453,17
MB Equity Fund II Ky	Suomi		1 910,47	24 905,00
MB Equity Fund III Ky	Suomi		2 468 192,07	3 020 810,40
MB Equity Fund IV Ky	Suomi		2 959 837,94	2 959 837,94
MB Mezzanine Fund II Ky	Suomi		24,98	7 511,00
Midinvest Fund II Ky	Suomi		599 469,92	599 469,92
Midinvest Fund PH I Ky	Suomi		36 722,02	36 722,02
Mint Capital II L.P.	Venäjä		1 339 804,07	1 339 804,07
Morgan Stanley Global Distressed Opportunities Fund L.P.	Cayman-saaret		11 436 006,97	16 567 721,20
Nordic Mezzanine Fund II LP	Iso-Britannia		1 538 414,56	1 552 543,36
Nordic Mezzanine Fund III LP	Iso-Britannia		6 438 497,28	6 438 497,28
Partners Group Asia Pacific 2007, L.P.	Iso-Britannia		7 561 390,73	7 561 390,73
Portfolio Advisors Private Equity Fund IV Offshore	Cayman-saaret		12 804 187,97	15 269 467,89
Power Fund II Ky	Suomi		3 285 752,12	3 285 752,12
Profita Fund II Ky	Suomi		110 051,24	110 051,24
Promotion Capital I Ky	Suomi		471,97	471,97
RCP Fund V Feeder, Ltd	Cayman-saaret		4 793 674,79	4 793 674,79
RCP Fund VI Feeder, Ltd	Cayman-saaret		3 526 141,14	3 526 141,14
Sapphire (PCC) Limited -Sapphire IV Cell	Guernsey		11 868 898,50	11 868 898,50
Selected Private Equity Funds I Ky	Suomi		8 943 089,91	8 943 089,91
Selected Private Equity Funds II Ky	Suomi		574 874,10	574 874,10
Sentica Buyout III Ky	Suomi		7 379 601,05	8 582 468,64
Sentica Kasvurahasto II Ky	Suomi		2 198 044,56	2 198 044,56
Sentica Terveysteknologia I Ky	Suomi		550 190,67	550 190,67
SEP III L.P.	Iso-Britannia		9 267 259,00	10 034 319,99
Sovereign Capital LP III	Iso-Britannia		4 179 421,81	4 328 663,64
Sponsor Fund II Ky	Suomi		687 827,23	744 225,62
Sponsor Fund III Ky	Suomi		3 893 688,57	3 893 688,57
Sterling Capital Partners III, L.P.	Yhdysvallat		15 477 961,94	21 522 998,76
Syntaxis Mezzanine Fund I L.P.	Guernsey		5 239 099,86	5 239 099,86
Syntaxis Mezzanine Fund II L.P.	Guernsey		2 033 791,38	2 033 791,38
Target Partners Fund II GmbH & Co. KG	Iso-Britannia		2 310 791,57	2 741 795,79
TCW/Crescent Mezzanine Partners IVB L.P.	Yhdysvallat		5 859 178,26	5 859 178,26
TCW/Crescent Mezzanine Partners V L.P.	Yhdysvallat		12 983 776,06	14 518 344,88
The Resolute Fund II, L.P.	Yhdysvallat		13 095 898,92	14 156 592,87
UOB Portfolio Advisors Pan Asia Select Fund, L.P.	Cayman-saaret		6 847 806,50	8 737 775,51
Vaaka Partners Buyout Fund II Ky	Suomi		74 572,19	74 572,19
Verdane Capital VII K/S	Ruotsi		3 301 558,60	3 877 984,91
Verdane ETF III SPV	Tanska		1 316 781,87	1 316 781,87
Pääomarahastot yhteensä			342 197 156,75	394 119 953,58

OSAKKEET JA OSUJEDET 31.12.2012

[9]

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
Kiinteistörahastot				
Aberdeen Property Fund Finland I Ky	Suomi		9 922 471,00	9 922 471,00
CapMan Real Estate I Ky	Suomi		5 090 000,00	5 315 593,89
CapMan Real Estate II Ky	Suomi		9 931 678,05	12 197 123,61
EPI Healthcare I Ky	Suomi		20 000 000,00	25 975 120,00
EPI Russia I Ky	Suomi		4 562 880,00	4 562 880,00
Exilion Real Estate I Ky	Suomi		14 487 587,00	14 487 587,00
Icecapital Asunto 2012 Ky	Suomi		2 592 634,20	2 592 634,20
Icecapital Housing Fund I Ky	Suomi		13 753 298,04	24 405 516,19
Icecapital Housing Fund II Ky	Suomi		5 814 601,34	5 814 601,34
Icecapital Housing Fund III Ky	Suomi		182 223,08	182 223,08
Icecapital Saint Petersburg Residential Fund I Ky	Suomi		11 763 020,33	11 763 020,33
Kauppakeskuskiinteistöt FEA Ky	Suomi		36 358 742,91	36 358 742,91
PE Kiinteistörahasto I Ky	Suomi		6 106 606,77	6 106 606,77
Sponda Fund III Ky	Suomi		11 725 000,00	11 838 005,55
Sponda Kiinteistörahasto I Ky	Suomi		6 749 502,64	6 749 502,64
Suomen Osatontti II Ky	Suomi		4 410 000,00	4 463 171,37
Suomen Osatontti Ky	Suomi		34 400 000,00	39 477 371,20
VTBC-Ashmore Real Estate Partners I, LP	Suomi		2 592 001,56	2 592 001,56
Kiinteistörahastot yhteensä			200 442 246,92	224 804 172,64
Hedge fund -rahastot				
Artemis Holding Fixed Income Plus	Cayman-saaret		205 786,12	205 786,12
BH Global	Guernsey		330 631,63	387 354,56
Canyon Value Realization Fund Ltd Class A-DI-R	Cayman-saaret		36 683,70	37 112,34
CQS Directional Opport. Feeder Fund Ltd Series 1A	Cayman-saaret		1 760 453,24	3 816 113,61
Credit Suisse International Note 28.2.2013	Iso-Britannia		0,00	844 626,86
D.E. Shaw Composite International Fund	Cayman-saaret		20 948 464,15	23 110 187,05
D.E. Shaw Terrella Fund, L.P.	Cayman-saaret		18 373 968,29	20 659 208,73
Drake Global Opportunities Fund Series 1 Class C	Cayman-saaret		16 614,30	16 614,30
Eden Rock Finance Master Limited	Neitsytsaaret		0,10	0,12
Estlande & Partners Cayman SPC-Alpha Trend Class B	Cayman-saaret		17 071 683,75	17 071 683,75
Goldentree Offshore Fund Ltd Class SP Series 1-S	Cayman-saaret		183 077,80	234 450,17
Goldentree Offshore Fund Ltd Class SP MGMT Series 2	Cayman-saaret		7 378,29	7 378,29
Goldman Sachs Glob.Opport.Fund Offshore, Ltd Class A2 ser 85	Cayman-saaret		7 871 961,21	8 360 883,74
Goldman Sachs Glob.Opport.Fund Offshore, Ltd Class A2 ser 88	Cayman-saaret		11 675 841,29	11 675 841,29
Gottex ABI Fund Limited Class Eur	Cayman-saaret		0,19	0,19
Highbridge Asia Holdings Class B Series 1	Cayman-saaret		25 698,47	25 698,47
IRIS Balanced Cell	Guernsey		5 000 000,00	6 136 751,52
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 13	Yhdysvallat		14 518,85	14 518,85
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 14	Yhdysvallat		1 550,74	3 210,37
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 18	Yhdysvallat		10 475,50	13 355,20
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 20	Yhdysvallat		19 351,08	19 351,08
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 24	Yhdysvallat		2 169,56	2 371,40
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 28	Yhdysvallat		9 738,00	15 634,25
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 30	Yhdysvallat		40,85	40,85
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 32	Yhdysvallat		9 471,12	10 886,49
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 34	Yhdysvallat		8 916,91	9 749,05
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 40	Yhdysvallat		4 357,17	7 807,30
King Street Capital, Ltd. - Class S Series 46	Yhdysvallat		1 268,11	1 454,75
Madison Niche Assets Fund, Ltd	Bermuda		2 457 629,34	2 457 629,34
Madison Niche Opportunities Fund, Ltd	Bermuda		2 727 234,39	2 727 234,39
Marathon Overseas Fund Ltd	Cayman-saaret		141 886,84	141 886,84
Morgan Stanley Hedge Fund Cash US Dollar	Iso-Britannia		10 178,37	10 178,37
O'Connor Global Multi-Strategy Alpha Ltd, Class A1	Cayman-saaret		2 101 513,61	3 235 835,56

OSAKKEET JA OSUUDET 31.12.2012

[9]

Arvopaperi	Kotipaikka	Osuus osakkeista %	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Käypä arvo 31.12.2012
OZ Overseas Fund II, Ltd	Cayman-saaret		628 808,82	628 808,82
Paulson Credit Opportunities	Irlanti		3 795 202,29	5 003 297,06
Pentelia Ltd	Cayman-saaret		85 274,82	85 274,82
R2 Crystal Fund - Euro Class I	Irlanti		50 196 916,24	63 069 432,31
Samena Angel Fund I	Cayman-saaret		3 430 287,35	4 236 728,30
Seb Institutional Portfolio I3	Luxemburg		196 122,66	196 122,66
Shepherd Select Asset Ltd	Neitsytsaaret		65 096,85	65 096,85
Taconic Offshore Fund Class SP4 -A-NR Series 1	Cayman-saaret		0,00	1 755,34
Hedge fund rahastot yhteensä			149 426 251,99	174 547 351,35
Osakkeet ja osuudet yhteensä			2 713 977 319,63	3 023 522 378,05

**MUUT LAINASAAMISET ERITELTYNÄ
VAKUUDEN MUKAAN**

[10]

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Pankkitakaus	139 841 736,98	138 145 870,42
Takausvakuutus	27 101 250,79	37 314 372,65
Muu vakuus	38 302 647,94	41 115 650,18
Ei vakuudelliset	<u>50 944 162,70</u>	<u>24 992 934,19</u>
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	<u>256 189 798,41</u>	<u>241 568 827,44</u>

Eläkelainasaamisten yhteismäärä

Kiinnelainasaamiset	1 461 304,00	1 632 736,01
Muut lainasaamiset	<u>158 581 957,35</u>	<u>165 818 316,01</u>
Jäljellä oleva hankintameno yhteensä	<u>160 043 261,35</u>	<u>167 451 052,02</u>

Lainasaamiset takuuosuuden omistajilta

Lainasaamiset takuuosuuden omistajilta	<u>71 724 837,00</u>	<u>86 278 053,00</u>
--	----------------------	----------------------

Laina-aika on enintään 10 vuotta ja korko on sidottu joko kiinteään tai vaihtuvaan TyEL-lainakorkoon.
Kaikille lainoille on annettu vakuus.

Lähipiirilainat ja -liiketoimet

Konserniin kuuluville yhtiöille myönnettyt lainat	165 199 109,92	66 481 661,57
Osakkuusyrittäyksille myönnettyt lainat	60 347 207,78	69 204 507,36
Muille lähipiiriin kuuluville yrityksille myönnettyt lainat	<u>240 000,00</u>	<u>400 000,00</u>
	<u>225 786 317,70</u>	<u>136 086 168,93</u>

Konsernilainojen laina-aika on enintään 10 vuotta ja korko sidottu kiinteään korkoon.
Osakkuusyrittäyslainojen laina-aika on 5-10 vuotta, ja lainan korko on 12 kk:n euribor tai kiinteä korko.
Muiden lähipiiriin kuuluvien yritysten lainojen laina-aika on 5 vuotta ja lainan korko on kiinteä.

Yhtiöllä ei ole vastuita eikä vastuusitoumuksia vakuutusyhtiön lähipiiriin kuuluville.
Yhtiöllä ei ole lähipiiriliiketoimia, jotka olisi tehty muita kuin tavanomaisia kaupallisia ehtoja noudattaen.

SAAMISET

[11]

Muut saamiset muilta

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Ennakkomaksut	78 759 139,72	76 106 879,33
Sijoitusvakuudet	1 106 135,00	50 840 497,00
Sijoitusjohdannaiset	20 624 687,89	69 430 042,77
Muut sijoitussaamiset	4 402 537,70	4 432 265,78
Muut saamiset	<u>153 159,69</u>	<u>794 005,41</u>
	<u>105 045 660,00</u>	<u>201 603 690,29</u>

AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 31.12.2012 [12]

	2012			2011		
	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikuttaiset menot	Kalusto	Yhteensä	Aineettomat oikeudet ja pitkävaikuttaiset menot	Kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13 601 098,52	12 543 723,99	26 144 822,51	9 673 415,23	12 125 279,74	21 798 694,97
Lisäykset	9 096 697,73	514 220,70	9 610 918,43	3 927 683,29	891 623,28	4 819 306,57
Vähennykset	-7 513,00	-272 571,44	-280 084,44	-	-473 179,03	-473 179,03
Hankintameno 31.12.	22 690 283,25	12 785 373,25	35 475 656,50	13 601 098,52	12 543 723,99	26 144 822,51
Kertyneet poistot 1.1.	-7 517 393,89	-10 765 917,79	-18 283 311,68	-6 586 318,19	-10 561 095,55	-17 147 413,74
Vähennysten kertyneet poistot	6 622,72	142 892,29	142 892,29	-	238 671,36	238 671,36
Tilikauden poistot	-1 171 467,16	-451 843,43	-1 623 310,59	-931 075,70	-443 493,60	-1 374 569,30
Kertyneet poistot 31.12.	-8 682 238,33	-11 074 868,93	-19 763 729,98	-7 517 393,89	-10 765 917,79	-18 283 311,68
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 008 044,92	1 710 504,32	15 711 926,52	6 083 704,63	1 777 806,20	7 861 510,83

OMA PÄÄOMA 31.12. [13]	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Oman pääoman muutokset		
Pohjarahasto	5 000 000,00	5 000 000,00
Takuupääoma	112 000,00	112 000,00
	<u>5 112 000,00</u>	<u>5 112 000,00</u>
Edellisten tilikausien voitto/tappio 1.1.	40 206 494,18	38 247 092,85
Jaettu takuupääomalle korkoa	-6 300,00	-5 598,67
Siirto hallituksen käyttövaroihin	-40 000,00	-40 000,00
	<u>40 160 194,18</u>	<u>38 201 494,18</u>
Tilikauden voitto/tappio	1 642 000,00	2 005 000,00
	<u>41 802 194,18</u>	<u>40 206 494,18</u>
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	<u><u>46 914 194,18</u></u>	<u><u>45 318 494,18</u></u>

OMAN PÄÄOMAN JAKAUTUMINEN EHDOTETUN VOITONJAON JÄLKEEN

Takuupääoman merkitsemiseen liittyneiden ehtojen mukaan takuupääomalle maksetaan korkoa merkittyjen takuuosuuksien mukaisessa suhteessa. Takuuosuuksilla on yhtäläiset oikeudet yhtiön varoihin sekä voitonjakoon.

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Takuuosuuden omistajien osuus:		
Takuupääoma	112 000,00	112 000,00
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	5 179,24	6 299,92
Vakuutusentottajien osuus		
ehdotetun voitonjaon jälkeen	46 797 014,94	45 200 194,26
	<u>46 914 194,18</u>	<u>45 318 494,18</u>

VOITONJAKOKELPOISET VARAT

Tilikauden voitto/tappio	1 642 000,00	2 005 000,00
Ed. tilik. voitto/tappio	40 160 194,18	38 201 494,18
	<u>41 802 194,18</u>	<u>40 206 494,18</u>

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA [14]

Vakuutusmaksuvastuu	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Vastaiset eläkkeet	2 390 994 115,35	2 339 425 277,41
Osittamaton lisävakuutusvastuu	353 325 259,64	222 350 112,54
Ositettu lisävakuutusvastuu	8 315 968,60	5 909 812,33
Osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu	31 353 463,32	-29 365 127,63
Vakuutusmaksuvastuu yhteensä	<u>2 783 988 806,91</u>	<u>2 538 320 074,65</u>
Korvausvastuu		
Alkaneet eläkkeet	2 012 207 316,73	1 989 154 746,58
Tasoituspääty	575 981 832,39	582 146 556,64
Korvausvastuu yhteensä	<u>2 588 189 149,12</u>	<u>2 571 301 303,22</u>
Vakuutustekninen vastuuvélka yhteensä	<u>5 372 177 956,03</u>	<u>5 109 621 377,87</u>

VELAT [15]

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Muut velat muille		
Ennakonpidätys- ja sosiaaturvamaksuvélka	12 902 363,05	12 575 436,45
Arvonlisäverovelka	337 846,44	464 212,98
Ostovelat	4 038 758,42	4 306 294,86
Sijoitusjohdannaiset	45 178 980,36	75 641 464,69
Muut sijoitusvelat ja ennakkomaksut	6 826 709,40	21 055 412,11
Muu velat	291 618,58	1 442 257,35
	<u>69 576 276,25</u>	<u>115 485 078,44</u>

SIIRTOVELAT [16]

Muut siirtovelat		
Palkat sosiaalikuluiheen	4 061 095,10	3 892 204,06
Sijoitusjohdannaiset	28 552 494,21	33 190 576,14
Muut siirtovelat	945 768,24	832 370,19
	<u>33 559 357,55</u>	<u>37 915 150,39</u>

TOIMINTAPÄÄOMA 31.12., milj. €	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Oma pääoma (takuupääoma, pohjarahasto sekä tilikauden ja edellisten tilikausien voitto/tappio)	46,9	45,3
Osittamaton lisävakuutusvastuu	353,3	222,3
Tilinpäätössiirtojen kertymä (Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero)	0,5	0,4
Omaisuuksien käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	438,5	280,8
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	0,0	0,0
Aineettomat hyödykkeet	-14,0	-6,1
Tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettava osa	<u>200,6</u>	<u>195,4</u>
	<u>1 025,9</u>	<u>738,1</u>
TVYL 17§:n toimintapääoman vähimmäismäärä ¹⁾	96,3	93,8
Runasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	576,0	582,1
Työeläkevakuutusyhtiölain 16 § mukainen toimintapääoma ilman tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavaa osaa	825,3	542,8
Työeläkevakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärä ilman lain 853/2008 mukaisia väliaikaisia huojennuksia vuosille 2008-2012	212,4	212,0
VAKAVARAIUUS	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Toimintapääoma ja sen rajat prosentteina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuelasta		
Vakavaraisuusraja, %	6,4	6,5
Toimintapääoman vähimmäismäärä, % ¹⁾	2,0	2,0
Toimintapääoman enimmäismäärä, % (4* vakavaraisuusraja)	25,4	26,0
Toimintapääoma, % ²⁾	21,3	15,7

¹⁾ Poikkeuslain mukaan 2 % vastuuelasta vuosina 2008-2012.

²⁾ Sisältää tasausvastuusta toimintapääomaan rinnastettavan osan vuosina 2008-2012.

ARVOPAPERILAINAUS, VAKUUDET, VASTUUT JA VASTUUSITOUMUKSET

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
ARVOPAPERILAINAUS		
Lainaksi annetut arvopaperit		
Pörssiosakkeet ja -osuudet	7 109 694 kpl	8 346 733
Jäljellä oleva hankintameno	118 425 024,81	71 769 434,57
Käypä arvo	129 461 780,24	81 125 572,12
Lainaksi otetut arvopaperit		
Pörssiosakkeet	100 000 kpl	-
Jäljellä oleva hankintameno	2 939 169,88	-
Käypä arvo	5 580 000,00	-

Lainaustoiminnan vakuutena on rahavakuustili, joka kattaa lainassa olevien arvopapereiden käyvän arvon.

Lainaksi annetut/otetut osakkeet ja osuudet ovat pörssissä noteerattuja. Kaikki lainat ovat alle vuoden mittaisia ja milloin tahansa keskeytettävissä.

VAKUUDET**Omasta puolesta annetut vakuudet**

Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut pantit	<u>0,00</u>	<u>210 000 000,00</u>
--	-------------	-----------------------

VASTUUSITOUMUKSET**Sijoitussitoumukset**

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Keskeneräisten rakennuskohteiden maksamattomat urakkaerät	78 071 865,13	192 036 052,00
Sitouduttu merkitsemään pääomarahastojen osuuksia	310 559 356,83	303 834 923,68
Sitouduttu merkitsemään osakkeita ja rahasto-osuuksia	6 250 000,00	526 250,00
Myönnetyt nostamattomat antolainat		
Konsernilainat	76 301 977,81	30 878 220,09
Muut sijoituslainat	20 741 078,80	6 615 966,55
	<u>491 924 278,57</u>	<u>533 891 412,32</u>

ALV-Ryhmän yhteisvastuu

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera kuuluu Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiolan muodostamaan ALV 13 a §:n mukaiseen verovelvollisuusryhmään. AVL 13 b §:n mukainen verovelvollisuusryhmän ilmoitus- ja tilitysvolvollinen on Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola. Tilinpäätöksessä 31.12. verovelvollisuusryhmän ALV-velka verottajalle on n. 3,1 miljoonaa euroa. Eteran osuus ALV- velasta on n. 0,3 miljoonaa euroa.

AVL 188 §:n mukaan kaikki verovelvollisuusryhmän jäsenet ovat yhteisvastuullisesti vastuussa ryhmän verosta.

**MUUT VASTUUSITOUMUKSET
JOHDANNAISSOPIMUKSET**

		<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Korkojohdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden arvo	-380 040 000,00	-619 660 639,00
	käypä arvo	-1 470 000,00	-5 624 234,11
Optiosopimukset	ostetut		
	kohde-etuuden arvo	466 091 820,09	695 200 000,00
	käypä arvo	2 046 143,09	4 650 000,00
	asetetut		
	kohde-etuuden arvo	-	-
	käypä arvo	-	-
Koronvaihtosopimukset	kohde-etuuden arvo	-1 277 580 287,41	701 857 176,00
	käypä arvo	1 350 893,70	-45 408 040,45
Valuuttajohdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden arvo	-541 605 563,81	-412 674 269,00
	käypä arvo	-2 393 268,16	-3 261 473,56
Optiosopimukset	ostetut		
	kohde-etuuden arvo	-207 056 045,65	82 263 903,00
	käypä arvo	3 690 829,41	177 625,04
	asetetut		
	kohde-etuuden arvo	-176 739 234,98	-146 746 751,00
	käypä arvo	-1 675 774,71	-548 682,44
Osakejohdannaiset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden arvo	-251 684 684,24	19 404 667,00
	käypä arvo	1 795 105,28	5 552 227,08
Optiosopimukset	ostetut		
	kohde-etuuden arvo	1 142 921 203,70	2 790 224 544,00
	käypä arvo	13 171 306,40	73 774 210,07
	asetetut		
	kohde-etuuden arvo	-1 082 158 122,01	-820 315 900,00
	käypä arvo	-46 042 333,99	-36 384 467,79
Muut johdannaisopimukset			
Termiini- ja futuurisopimukset	kohde-etuuden arvo	48 264 665,76	-
	käypä arvo	-1 231 332,42	-

Käyvän arvon määrittäminen on käytetty listattujen johdannaisten osalta pörssissä noteerattua hintaa, OTC- johdannaisten osalta on käytetty riippumattoman ulkopuolisen palveluntarjoajan hintoja, jotka on laskettu yleisillä arvostusmalleilla käyttäen tilinpäätöshetken markkinainformaatiota, kuten korkokäyriä ja valuuttakursseja.

TUNNUSLUVUT

Tiivistelmä tunnusluvuista	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Vakuutusmaksutulo, milj.€	643	614	570	537	569
Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset, milj.€ ¹⁾	702	692	654	648	630
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj.€	521	-125	410	494	-1 031
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	9,9	-2,3	8,0	10,3	-17,0
Liikevaihto, milj.€	1 011	690	858	835	-111
Kokonaisliikekulut, milj.€	47	47	46	47	51
Kokonaisliikekulut % liikevaihdosta	4,6	6,9	5,3	5,7	-
Hoitokustannustulolla katetut liikekulut, milj.€	35,6	36,4	36,2	38,0	40,9
Osuus TyEL-palkka- ja YEL-työtulosummasta, %	1,3	1,3	1,4	1,6	1,5
Kokonaistulos, milj.€	306	-283	171	209	-1 027
Vastuuvelka, milj.€	5 372	5 110	5 163	5 016	4 892
Toimintapääoma, milj.€	1 026	738	991	843	621
% vastuuvelasta ²⁾	21,3	15,7	21,2	18,5	14,0
suhteessa vakavaraisuusrajan	3,4	2,4	2,4	2,3	2,2
Tasoitusmäärä, milj.€	576	582	625	618	647
Eläkevarat, milj.€ ³⁾	5 811	5 390	5 637	5 356	5 022
Siirto asiakashyvityksiin, % TyEL-palkkasummasta	0,31	0,22	0,36	0,29	0,16
TyEL-palkkasumma, milj.€	2 652	2 647	2 517	2 403	2 658
YEL-työtulosumma, milj.€	109	89	63	52	35
TyEL-vakuutuksia ⁴⁾	17 500	18 500	21 000	21 890	21 660
TyEL-vakuutettuja ⁵⁾	206 000	214 000	212 000	217 000	241 900
YEL-vakuutuksia	6 400	5 854	5 000	3 809	2 666
Eläkkeensaajia	147 166	150 076	152 200	154 389	155 563

¹⁾ Tuloslaskelman maksetut korvaukset ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitoiminnon hoitokuluja

²⁾ Suhdeluku laskettu prosentteina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta

³⁾ Vastuuvelka + arvostuserot

⁴⁾ Vakuutus sopimuksen tehneiden työnantajien vakuutukset

⁵⁾ Vuoden 2012 lopussa TyEL- vakuutettujen määrä oli 110.000

TUNNUSLUVUT

Tulosanalyysi , milj.€	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Tuloksen synty					
Vakuutusliikkeen tulos	11	-31	19	-11	-1
Sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin	295	-252	151	220	-1 025
+Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	521	-125	410	494	-1 031
- Vastuuvelan tuottovaatimus	-227	-127	-259	-274	6
Hoitokustannustulos	0	1	2	1	-1
Kokonaistulos	306	-283	171	209	-1 027
Tuloksen käyttö					
Vakavaraisuuden muutokseen	298	-288	162	202	-1 031
Tasointuvastuun muutokseen	11	-31	19	-11	-1
Toimintapääoman muutokseen	287	-257	144	213	-1 030
Osittamattoman lisäakuutusvastuun muutokseen	129	-64	11	-7	-697
Arvostuserojen muutokseen	158	-193	133	211	-341
Tilinpäätössiirtojen kertymän muutokseen	-2	-3	-2	7	6
Tilikauden voittoon	2	2	2	1	2
Siirto asiakashyvityksiin	8	6	9	7	4
Ositetun lisäakuutusvastuun täydennykseen	0	0	0	0	0
Yhteensä	306	-283	171	209	-1 027

Hoitokustannustulos, milj.€	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Vakuutusmaksun hoitokustannusosat	32,5	34,0	34,8	35,2	36,5
Korvausratkaisuista aiheutuvien liikekulujen kattamiseen käytettävissä olevat maksuosat	3,1	3,2	3,1	3,3	3,7
Muut tuotot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hoitokustannustulo yhteensä	35,7	37,2	38,0	38,6	40,2
Toimintokohtaiset liikekulut ¹⁾	-35,6	-36,4	-36,2	-38,0	-40,9
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Liikekulut yhteensä	-35,6	-36,4	-36,2	-38,0	-40,9
Hoitokustannustulos	0,03	0,8	1,8	0,6	-0,7
Liikekulut % hoitokustannustulosta	99,9	97,8	95,3	98,4	101,7

¹⁾ Ilman sijoitustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnon liikekuluja ja lakisääteisiä maksuja.

Työkyvyn ylläpitotoiminta, milj.€

	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
Vakuutusmaksutulo; työkyvyttömyysriskin hallintaosa	0,74	0,75	0,72	0,61	0,65
Korvauskulut; työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut	0,94	1,02	0,95	0,64	0,66
Työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokulut / Työkyvyttömyysriskin hallintaosa, %	126 %	136 %	132 %	106 %	100 %

TUNNUSLUVUT

VAKAVARAISUUS

Toimintapääoma ja sen rajat

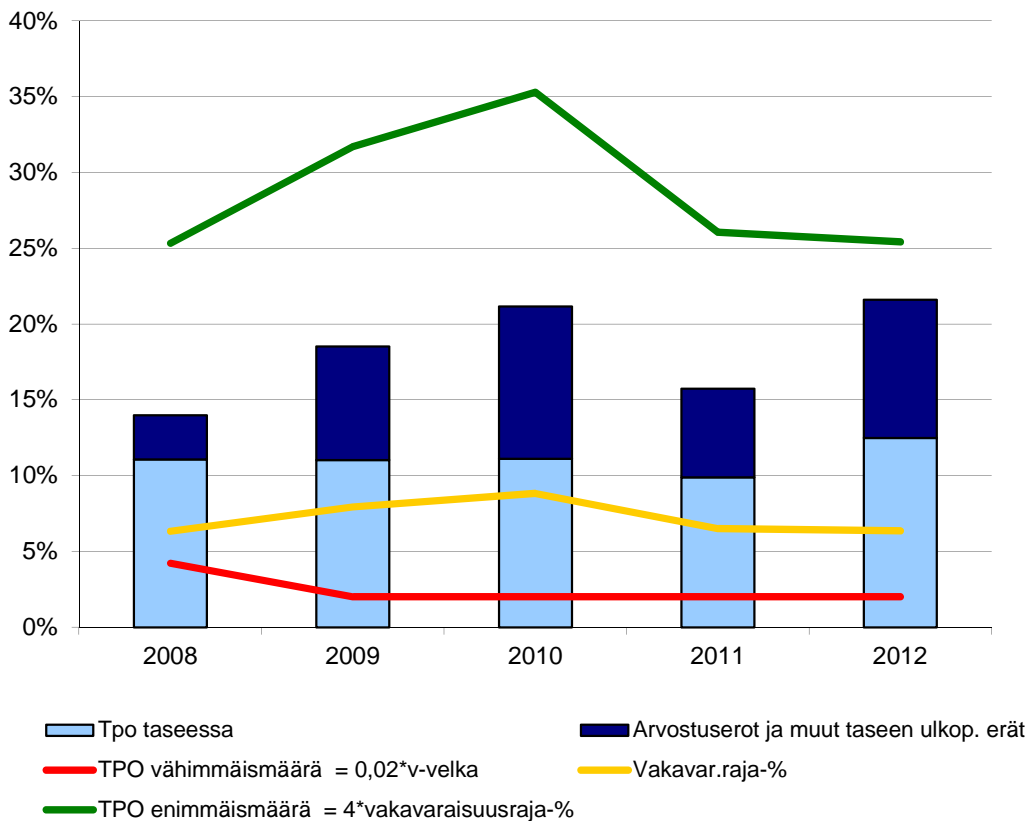
(Prosentina vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuelasta)

	<u>2012</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2009</u>	<u>2008</u>
	%	%	%	%	%
Vakavaraisuusraja	6,4	6,5	8,8	7,9	6,3
Toimintapääoman enimmäismäärä	25,4	26,0	35,3	31,7	25,3
Toimintapääoma	21,3	15,7	21,2	18,5	14,0

VAKAVARAISUUS

* Vakavaraisuuden tasekäsittely muuttui 12/2008 alkaen,
 3/2011 lähtien vakavaraisuusrajanprosentti laskettu
 tiukemmilla parametreilla

Vastuuelasta

TUNNUSLUVUT

Sijoitusjakauma käyvin arvoihin

	Perusjakauma			Riskijakauma ⁸⁾					
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009	31.12.2008		
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%	perusjak. %		
Korkosijoitukset yhteensä	2 874	50,3 %	3 061	57,4 %	2 095	50,0 %	54,5 %		
Lainasaamiset ¹⁾	406	7,1 %	410	7,7 %	406	9,7 %	6,2 %		
Joukkovelkakirjalainat	1 998	35,0 %	1 810	33,9 %	721	17,2 %	44,5 %		
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	470	8,2 %	841	15,8 %	969	23,1 %	0,0 %		
Osakesijoitukset yhteensä	1 689	29,6 %	1 300	24,4 %	972	23,2 %	27,7 %		
Noteeratut osakkeet ³⁾	1 199	21,0 %	893	16,7 %	482	11,5 %	23,4 %		
Pääomasijoitukset ⁴⁾	394	6,9 %	324	6,1 %	394	9,4 %	3,1 %		
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	96	1,7 %	83	1,6 %	96	2,3 %	1,1 %		
Kiinteistöjoiitukset yhteensä	928	16,2 %	813	15,2 %	928	22,1 %	15,0 %		
Suorat kiinteistöjoiitukset	703	12,3 %	611	11,5 %	703	16,8 %	11,3 %		
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	225	3,9 %	202	3,8 %	225	5,4 %	3,7 %		
Muut sijoitukset	221	3,9 %	161	3,0 %	196	4,7 %	2,9 %		
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	148	2,6 %	123	2,3 %	148	3,5 %	1,8 %		
Hyödykesijoitukset	-1		0	0,0 %	48,3	1,2 %	0,0 %		
Muut sijoitukset ⁷⁾	74		38	0,7 %			0,1 %		
Sijoitukset yhteensä	5 711		5 335		4 191				

0,1

Jvk-salkun modifioitu duraatio

- 1) Sisältää kertyneet korot
- 2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat
- 3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle
- 4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratruktuurisijoitukset
- 5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt
- 6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta
- 7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin
- 8) Vertailukausi on esitetty perusjakaumat. Riskijakauma on laadittu uudistetun määräys- ja ohjekokoelman (MOK) mukaisesti. Riskijakaumassa riski pienentävien futuurien ja optioiden deliakorjatut kohde-etuusarvot on vähennetty lähimmin niiden kohde-etuutta vastaavalla rivillä ja niiden määrä vähentää riskijakauman yhteismäärää. Korkoriskiä pienentävien koronvaihtosopimusten nimellismäärä on vähennetty joukkovelkakirjalainoista ja lisätty rahamarkkinavälineisiin.

TUNNUSLUVUT

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle

Sijoitustoim. nettotuotot markkina-arvo ⁸⁾	31.12.2012		Sitoutunut pääoma ⁹⁾ milj.euroa	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	31.12.2011	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	31.12.2010	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	31.12.2009	Tuotto- % sitoutuneelle pääomalle	31.12.2008
	milj. euroa	%										
Korkosijoitukset yhteensä	259	8,7 %	2 978	-0,5 %	4,8 %	10,6 %	10,6 %	4,8 %	10,6 %	10,6 %	10,6 %	-2,1 %
Lainasaamiset ¹⁾	16	4,1 %	389	3,0 %	3,4 %	3,9 %	3,9 %	3,4 %	3,9 %	3,9 %	3,9 %	5,1 %
Joukkovelkakirjalainat	234	13,3 %	1 755	-1,9 %	5,2 %	12,1 %	12,1 %	5,2 %	12,1 %	12,1 %	12,1 %	-3,0 %
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset ^{1) 2)}	9	1,1 %	834	1,7 %	2,1 %	4,4 %	4,4 %	2,1 %	4,4 %	4,4 %	4,4 %	4,7 %
Osakesijoitukset yhteensä	180	13,4 %	1 343	-10,3 %	16,8 %	18,9 %	18,9 %	16,8 %	18,9 %	18,9 %	18,9 %	-40,9 %
Noteeratut osakkeet ³⁾	136	14,9 %	912	-16,2 %	17,9 %	28,0 %	28,0 %	17,9 %	28,0 %	28,0 %	28,0 %	-44,4 %
Pääomasijoitukset ⁴⁾	38	11,1 %	344	15,0 %	11,2 %	-21,9 %	-21,9 %	11,2 %	11,1 %	11,1 %	11,1 %	-7,0 %
Noteeraamattomat osakkeet ⁵⁾	7	7,8 %	87	9,2 %	10,5 %	11,1 %	11,1 %	10,5 %	11,1 %	11,1 %	11,1 %	2,1 %
Kiinteistösijoitukset yhteensä	50	6,1 %	822	7,9 %	0,8 %	-0,4 %	-0,4 %	0,8 %	-0,4 %	-0,4 %	-0,4 %	1,3 %
Suorat kiinteistösijoitukset	34	5,5 %	617	5,0 %	2,1 %	1,1 %	1,1 %	2,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %	1,2 %
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	16	7,9 %	205	17,6 %	-3,7 %	-5,8 %	-5,8 %	-3,7 %	-5,8 %	-5,8 %	-5,8 %	1,5 %
Muut sijoitukset	37	26,1 %	143	13,8 %	7,0 %	-2,0 %	-2,0 %	7,0 %	-2,0 %	-2,0 %	-2,0 %	-19,1 %
Hedge-rahastosijoitukset ⁶⁾	6	4,8 %	126	-1,1 %	10,2 %	-4,6 %	-4,6 %	10,2 %	-4,6 %	-4,6 %	-4,6 %	-19,1 %
Hyödykesijoitukset	3	-4	-4									
Muut sijoitukset ⁷⁾	28		21									
Sijoitukset yhteensä	526	9,96 %	5 286	-2,2 %	8,0 %	10,3 %	10,3 %	8,0 %	10,3 %	10,3 %	10,3 %	-17,0 %
Sijoituslajille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut	-5											
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin	521	9,86 %	5 286	-2,3 %	8,0 %	10,3 %	10,3 %	8,0 %	10,3 %	10,3 %	10,3 %	-17,0 %

1) Sisältää kertyneet korot

2) Sisältää rahat ja pankkisaamiset sekä kauppahintasaamiset ja -velat

3) Sisältää myös sekarahastot, jos niitä ei voida kohdistaa muualle

4) Sisältää pääomarahastot ja mezzanine-rahastot sekä infratuurisijoitukset

5) Sisältää myös noteeraamattomat kiinteistösijoitusyhtiöt

6) Sisältää kaikenlaiset hedge-rahasto-osuudet riippumatta rahaston strategiasta

7) Sisältää erät, joita ei voida kohdistaa muihin sijoituslajeihin

8) Raportointikauden lopun ja alun markkina-arvojen muutos - kauden aikana tapahtuneet kassavirrat

Kassavirralla tarkoitetaan myyntien/tuottojen ja ostojen/kulujen erotusta

9) Sitoutunut pääoma = Markkina-arvo raportointikauden alussa + päivittäin / kuukausittain aikapainotetut kassavirrat

KESKEISEMPIEN TUNNUSLUKUJEN SISÄLTÖ 31.12.2012**Arvostuserot**

Muodostuvat sijoitusten käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotuksesta.

Asiakashyvitys

Eteran TyEL-vakuutus sopimuksen tehneille vakuutuksenottajille vakuutusmaksuun annettava alennus. Asiakashyvityksen suuruuteen vaikuttavat maksetut vakuutusmaksut ja niiden perusteella karttunut rahasto.

Eläkevarat

Taseen vastuovelka + sijoitusten arvostuserot

Hoitokustannusosa

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, joka on tarkoitettu liikekulujen kattamiseen.

Hoitokustannustulos

Hoitokustannustulos kertoo, miten vakuutusmaksujen hoitokustannusosat ja muut niihin verrattavat tuotot riittävät vastaaviin liikekuluihin. LEL- ja TaEL-vakuutuskannan korkeampia hoitokuluja varten tehdystä kuormituksesta vapautuva määrä on otettu huomioon hoitokustannustuloksessa.

Kokonaisliikekulut/-hoitokulut

Kokonaisliikekulut ovat tuloslaskelman eri eriin sisältyviä liikekuluja suunnitelmapoistoinen. Ne muodostuvat korvaustoiminnan hoitokululuista, työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluista, liikekululuista ja sijoitustoiminnan hoitokululuista.

Lakisääteiset maksut sisältyvät liikekuluihin. Lakisääteiset maksut muodostuvat Eläketurvakeskuksen kustannusosuudesta, Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan oikeushallintomaksusta ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta.

Kokonaistulos

Vakuutusliikkeen tulos + sijoitustoiminnan tulos käyvin arvoin + hoitokustannustulos

Liikevaihto

Vakuutusmaksutulo ennen vakuutusmaksusaamisten luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta + sijoitustoiminnan nettotuotto kirjanpidossa + muut tuotot

Maksetut eläkkeet ja muut korvaukset

Sisältää eläkkeensaajille maksetut eläkkeet ja kuntoutuskulut ilman korvaustoiminnan ja työkyvyn ylläpitotoiminnan hoitokuluja sekä vastuunjakokorvaukset.

Ositettu lisävakuutusvastuu

Määrä, joka siirretään tilinpäätöksessä seuraavan vuoden asiakashyvityksiä varten. Ositettu lisävakuutusvastuu riippuu toimintapäätöksen määrästä ja hoitokustannustuloksesta.

Osittamaton lisävakuutusvastuu

Toimintapäätöksen luettava vastuvelan osa.

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin

Sijoitustoiminnan nettotuotot kirjanpidossa + sijoitusten arvostuserojen muutos

Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle (käyvin arvoin)

Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin suhteessa sitoutuneeseen pääomaan lasketaan sijoituslajeittain ja sijoitusten yhteismäärälle ottaen huomioon päivittäin aikapainotetut kassavirrat. Kauden tuotto lasketaan ns. mukautettua Dietz'in kaavaa (aika- ja rahapainotettua kaavaa) käyttäen niin, että sitoutunut pääoma lasketaan lisäämällä kauden alun markkina-arvoon kauden aikaiset kassavirrat painotettuina sillä suhteellisella osuudella koko kauden pituudesta, joka on jäljellä tapahtumapäivästä kauden loppuun.

Sijoitustuotot käyvin arvoon= raportointikauden lopun ja alun omaisuusluokkien markkina-arvojen muutos + kauden aikanaan tapahtuneet nettokassavirrat.

Sitoutunut pääoma = raportointikauden alun omaisuusluokkien markkina-arvo + päivittäin aikapainotetut nettokassavirrat.

Sijoitustoiminnan tulos

Sijoitustoiminnan tulos saadaan, kun käyvin arvoon lasketusta sijoitustoiminnan nettotuotoista vähennetään vastuuvelan tuottovaatimus.

Sijoitusjakauma käyvin arvoon

Käypiin arvoihin on korkoinstrumenteissa laskettu siirtyvät korot mukaan.

Tasoitusmäärä

Vastuuvelkaan sisältyvä puskuri, jolla varaudutaan eläkemenojen ja luottotappioiden heilahteluihin.

Toimintapääoma

Käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja velkojen erotus. Toimintapääoma on tarkoitettu sijoitustoiminnan riskien hallitsemiseen.

Tulosanalyysi

Tulosanalyysi kertoo yhtiön vakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja hoitokustannusliikkeen tuloksen, sekä sen, miten tulos käytetään yhtiön vakavaraisuuden, tasoitusmäärän tai oman pääoman muutoksiin.

Vakavaraisuusvaatimukset

Vakavaraisuusvaatimuksilla pyritään varmistamaan se, että yhtiön toimintapääoma on riittävällä tasolla suhteessa sijoitusomaisuuden sisältämiin riskeihin.

Vakavaraisuusvaatimusten keskeinen käsite on vakavaraisuusraja, jonka laskenta perustuu sijoitussalkun riskillisyyteen ja vastuuvelan määrään.

Toimintapääomaa pitää olla yli säädetyn minimin sekä normaalitilanteessa enemmän kuin vakavaraisuusraja.

Vakuutusliikkeen tulos

Kertoo, miten vakuutusmaksut riittivät niillä katettaviksi tarkoitettuihin eläkemenoihin ja eläkevastuun muutoksiin. LEL- vakuutuskannan maksutappioita varten tehdystä kuormituksesta vapautuva määrä ja tasoitusmäärän työkyvyttömyyseläkelikkeestä tarvittavaksi arvioitu määrä on otettu huomioon vakuutusliikkeen tuloksessa.

Vakuutusmaksutulo

Muodostuu TyEL-, YEL-, LEL-, TaEL- ja TEL-L-maksutuloista, joista on vähennetty luottotappiot ja arvioitujen luottotappioiden muutokset.

Vastuuvelan tuottovaatimus

Vastuuvelalta edellytetty vuotuinen tuotto. Tämän ylittävä tuotto siirtyy toimintapääomaan ja sen alittava tuotto katetaan toimintapääomasta.

TyEL-palkkasumma ja YEL-työtulosumma

Tilinpäätöksen TyEL-palkkasumma ja YEL-työtulosumma koko vuodelta.

RISKIENHALLINTA

YLEISET PERIAATTEET

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Eteran riskienhallinnan tavoitteena on hallita riskejä, jotka vaarantaisivat lakisääteisen tehtävän hoitamisen, strategisten tavoitteiden saavuttamisen ja liiketoiminnan kehittämisen ja toteuttamisen asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Riskienhallinnan tavoitteena on Eteran liiketoiminnan riskien tunnistaminen, arviointi, rajoittaminen ja valvonta sekä toteutuneiden riskien aiheuttamien vahinkojen rajaaminen. Riskinoton tulee olla tietoista ja hallinnassa. Tämän vuoksi riskit kartoitetaan, niiden todennäköisyys ja merkittävyys arvioidaan, riskeihin varaudutaan ja niiden vaikutukset rajataan. Riskienhallinnalle on järjestetty valvonta ja määritelty raportointi. Riskienhallinta edistää Eteran tavoitteiden saavuttamista ja tukee liiketoimintaa. Riskienhallinta on mahdollisimman pitkälle integroitu osaksi normaalia toimintaa ja johtamista.

Riskienhallinnassa noudatetaan lainsäädäntöä ja viranomaisten, erityisesti Finanssivalvonnan määräyksiä ja ohjeita.

Riskienhallinnan organisointi, vastuut ja valvonta

Kokonaisvastuu riskienhallinnasta on hallituksella ja toimitusjohtajalla. Hallitus hyväksyy vuosittain koko toiminnan kattavan riskienhallintasuunnitelman. Se hyväksyy liiketoimintatastrategian päivityksen yhteydessä Eteran strategiset tavoitteet ja arvion strategisista riskeistä. Hallitus hyväksyy vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa on määritelty sijoitustoiminnan tavoitteet, sijoittamisen päätöksentekovaltuudet sekä riskilimiitit. Hallitus hyväksyy myös valmiussuunnitelman, jossa esitetään järjestelyt toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi poikkeusoloissa. Tarkastusvaliokunta valmistelee riskienhallintaan liittyviä asioita hallitukselle.

Toimitusjohtaja valvoo ja ohjaa riskienhallintaa. Hän hyväksyy toimintojen suunnitelmat ja tavoitteet. Toimitusjohtaja valvoo tavoitteiden toteutumista ja niihin liittyviä riskejä. Johtoryhmän jäsen vastaa riskienhallinnasta omalla vastuualueellaan ja tukee toiminnallaan johtamistapaa ja -kulttuuria, joka edistää sisäisen valvonnan toimivuutta.

Eteran koko riskienhallinnan suunnittelu, arviointi ja raportoinnin koordinointi toimitusjohtajan hyväksymässä laajuudessa on vastuutettu erikseen. Riskienhallintaryhmässä on edustus keskeisistä toiminnoista. Ryhmän tehtävänä on operatiivisten riskienhallinnan koordinointi ja seuranta.

Eteran suurimmat taloudelliset riskit liittyvät sijoitustoimintaan ja sijoitusriskienvalvonta on organisoitu erilleen sijoitustoiminnasta talous ja henkilöstö – toimintoon.

Eterassa on määritelty erityisvastuita riskienhallintaan liittyen. Erityisvastuut liittyvät strategisten riskien määrittelyyn ja seurantaan, operatiivisten riskien kartoitukseen ja seurantaan, vakuutusteknisten riskien arviointiin ja hallintaan, poikkeusoloihin varautumiseen, omiin toimitiloihin liittyviin kriisitilanteisiin ja henkilöstön turvallisuuteen, tietoturvaan, Eteran omaan vakuutusturvaan sekä kriisiviestintään.

Eterassa toimii myös juridinen compliance -toiminta, joka sisäisesti tukee ja ohjeistaa yhtiötä koskevien säännösten ja määräysten soveltamista.

Sisäinen tarkastaja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja riittävyyttä ja tarkastaa raportointia, ohjeiden noudattamista, omaisuuden turvaamista, resurssien tehokasta käyttöä ja tavoitteiden toteutumista. Tilintarkastus suorittaa lakisääteistä tilintarkastusta. Tilintarkastus käy taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden varmistamisen (kirjanpito, tilinpäätökset, vakavaraisuusraportointi) lisäksi läpi yhtiön toimintoja ja prosesseja sekä tarkastaa hallintoa.

Raportointi

Eteran hallitus käsittelee sisäisen valvonnan asioita aina tarvittaessa ja laajemmin kaksi kertaa Keskeiset riskienhallintaan kuuluvat asia raportoidaan tarkastusvaliokunnan kautta hallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Raportti sisältää arvioinnin strategisista riskeistä, selostuksen toteutuneista tai uhkaavista olennaisista riskeistä, selostuksen sijoitusriskeistä, selvityksen tehdyistä toimenpiteistä ja ajankohtaisista riskienhallintaa koskevista asioista. Sijoitusriskeistä raportoidaan hallitukselle kuukausittain. Lisäksi raportoidaan toimintaa ja tavoitteita uhkaavista riskeistä aina tarvittaessa.

ETERAN KESKEISET RISKIT

VAKUUTUSRISKIT

Työeläkejärjestelmä on osittain rahastoiva. Tämä tarkoittaa sitä, että osa eläkemenosta on eläkelaitosten yhteisellä vastuulla ja osa sen eläkelaitoksen vastuulla, johon vastaava eläkevastuu (rahasto) on kertynyt.

Yhteisellä vastuulla olevan eläkemenon rahoittaminen ei aiheuta riskiä yksittäiselle eläkelaitokselle. Riskin siitä, että vakuutusmaksutulo ja sijoitustuotot riittävät tulevaisuudessa yhteisellä vastuulla olevan eläkemenon kattamiseen, kantavat yksityisen sektorin vakuutuksen maksajat eli työnantajat ja työntekijät yhdessä. Puskurina tämän vakuutusliikkeen osalta toimii vastuuvetkään sisältyvä tasausvastuu.

Vakuutusliikkeen riskeillä tarkoitetaan vakuutusmaksujen ja niistä kertyneen vastuuvelan riittävyyttä suhteessa Eteran omalla vastuulla olevaan eläkemenoon. Etera soveltaa vakuutusmaksujen ja vastuuvelan laskennassa sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia, kaikille eläkeyhtiöille pääosin yhteisiä laskuperusteita. Laskuperusteissa määritellään laskennassa käytettävät vakuutusmatemaattiset oletukset, jolloin yksittäisen työeläkeyhtiön riskinä on poikkeaminen yhteisesti vahvistetuista keskiarvoihin perustuvista laskuperusteista. Keskimäärin riittäväksi arvioidun maksutason on riitettävä myös Eteran vakuuttamilla, perinteisesti korkean työkyvyttömyyden toimialoilla. Etera on varautunut tilanteeseen allokoimalla vuoden 2006 lopussa vastuuvetkansa uudelleen siten, että se ottaa huomioon Eteran poikkeavasta vakuutuskannasta mahdollisesti tulevaisuudessa aiheutuvat menot. Kuolevuusoletukset ovat yhteisesti vahvistetusta laskuperusteesta poiketen asetettu myös vastaamaan Eteran vakuutuskannassa todellisuudessa havaittua tasoa.

Vakuutusliikkeen riskejä seurataan säännöllisesti arvioimalla vuoden aikana vakuutusliikkeen tuloksen kehittymistä. Tämän lisäksi Eteran vakuutuskannan osalta laaditaan erilaisia vakuutusteknisiä analyysejä ja tilastoja, joiden perusteella saadaan tarkempaa tietoa vakuutuskannan muutoksista ja vakuutusliikkeeseen kohdistuvista riskeistä.

Vakuutusliikkeen riskejä hallitaan vakuutusliikkeen puskurin, eli tasoitusmäärän avulla. Vakuutusliikkeen ylijäämäinen tulos siirretään tasoitusmäärään ja vastaavasti

vakuutusliikkeen alijäämäinen tulos katetaan siitä. Tasoitusmäärä on vuoden 2012 lopussa 576 M€, mikä on 21,7 % vuoden 2012 palkkasummasta. Eteran tasoitusmäärän työkyvyttömyysosa on muihin työeläkeyhtiöihin verrattuna suhteellisesti suurempi. Tällä on varauduttu Eteran vakuutuskannan keskimääräistä suurempaan työkyvyttömyysalkavuuteen. Muita tasoitusmäärän osia ovat vanhuuseläke- ja maksutappio-osat. Tasoitusmäärässä on Eteran osalta myös erikseen varauduttu ajalta ennen vuotta 2007 periytyvien hoitokulujen keskimääräistä suurempaan määrään.

Eteran raportoidut vakuutusliikkeen tulokset vuodelta 2012 muodostuivat seuraavasti (milj.€):

	Tulos 2012	Tasoitusmäärä 31.12.2012
Vanhuuseläke	3	24
Työkyvyttömyyseläke	11	490
Maksutappio	-3	54
Hoitokustannus	-	8
Yhteensä	11	576

SIJOITUSRISKIT

Sijoitusriskien hallinnan tavoitteet

Sijoitusriskit aiheutuvat sijoituskohteiden arvojen ja tuottojen heilahtelusta ja ovat seurausta eri markkinamuuttujissa tapahtuvista muutoksista. Keskeisiä markkinamuuttujia ovat mm. osakekurssit, korot, valuuttakurssit, korkosijoitusten luottoriskipreemiot ja kiinteistöjen hinnat. Sijoitusriskien hallinnan tavoitteena on se, että sijoitusten pitkän aikavälin tuottotavoitteet täyttyvät, eikä Eteran vakavaraisuus vaarannu. Tavoitteena on pitkällä tähtäimellä parantaa yhtiön vakavaraisuutta suhteessa muihin työeläkelaitoksiin.

Sijoitusriskejä hallitaan muuttamalla sijoitussalkun riskin määrää ja jakaumaa niin, että riskien määrä ja koostumus on aina oikein mitoitettu yhtiön vakavaraisuuden kannalta ja optimaalinen rahoitusmarkkinoiden tilaan nähden. Eteran hallitus on sijoitussuunnitelmassa määritellyt riskilimiitit, eli kuinka paljon riskiä voidaan ottaa eri muodoissa ja koko salkun osalta. Keskeisiä riskialueita ovat osake-, korko-, luotto- ja valuuttariski sekä kiinteistö- ja hedge fund -riskit.

Taktisilla allokaatiopäätöksillä pyritään tekemään lyhyen aikavälin muutoksia arvopaperitasoa suurempiin kokonaisuuksiin sijoitussalkussa. Taktisia allokaatiopäätöksiä tehdään sijoitussuunnitelmassa määritettyjen riskilimiittien puitteissa. Yhtenä tärkeänä päämääränä on varmistaa, että mahdollisiin vakavaraisuutta heikentäviin markkinatapahtumiin reagoidaan nopeasti tai jopa ennaltaehkäisevästi. Taktisilla päätöksillä voidaan vaikuttaa siihen, että sijoitussalkku on vähemmän altistunut negatiivisille markkinatapahtumille.

Sijoitusriskien hallinta ja valvonta

Hallituksen, toimitusjohtajan ja muiden päätösvaltaa käyttävien henkilöiden tekemien sijoituspäätösten täytäntöönpanosta vastaa sijoitusjohtaja. Sijoitukseen liittyvä riskienvalvonta on järjestetty erilleen sijoitustoiminnasta. Talous ja henkilöstö – toiminnon controller-tiimin tehtävänä on arvioida ja valvoa sijoitusriskejä ja raportoida niistä hallitukselle ja johdolle. Hallitus valvoo sijoitussuunnitelman limiittien ja valtuuksien noudattamista säännöllisen raportoinnin perusteella.

Riskilimiittien valvonnan ohella sijoitussalkun riskejä arvioidaan myös erilaisilla täydentävillä analyyseilla kuten erilaiset tilastolliset mallit ja simulaatiot, herkkyyshanalyysit sekä skenaarioanalyysit ja stressitestit. Herkkyyshanalyysissa tarkastellaan yksittäisiä riskitapahtumia ja näiden vaikutuksia sijoitusten arvoon. Tilastollisilla malleilla ja simuloinneilla pyritään hahmottamaan eri omaisuuslajien riskien yhteisvaikutuksista sekä sijoitusten ja yhtiön vakavaraisuuden kokonaisriskitasosta eri aikahorisonteilla. Skenaarioanalyysillä ja stressitesteillä arvioidaan, miten useiden markkinatekijöiden samanaikaiset muutokset voisivat vaikuttaa yhtiön sijoitustuottoihin ja vakavaraisuuteen.

Eteran sijoitustoiminnan volyyymi ja toimintaympäristön dynaamisuus vaativat joka päivä toimivia henkilöprosesseja sekä tiedonhallintajärjestelmiä. Tiedonhallinta tarkoittaa päivittäisiä kirjanpitoventejä, maksutapahtumia ja operatiivisia sijoitusomaisuuden arvostuksia sekä riski- ja muita taustatietoja ja -arvioiteja. Prosesseissa pyritään siihen, että sijoitusten tuotto- ja riskitilanne on raportoitavissa päivittäin mahdollisimman kattavasti, reaaliaikaisesti ja useasta näkökulmasta.

Päivittäinen sijoitustoiminnan seuranta on kaiken aikaa välttämätöntä operatiivisella tasolla, mutta sijoitusmarkkinoiden epävakaassa tilassa tarvitaan nopeata raportointia myös hallitukselle, johtoryhmälle sekä viranomaisvalvonnalle.

Sijoitusten riskit

Sijoitussalkun markkinariskit koostuvat yksittäisten kohteiden ja omaisuusluokkien markkina-arvojen heilahteluista sekä omaisuuslajien välisestä yhteisvaihtelevuudesta. Eteran koko sijoitussalkun riskejä pyritään hallitsemaan laaja-alaisella hajauttamisella sekä omaisuuslajiallokaation kokonaisriskitason järkevällä mitoituksella. Sijoitusten kokonaisriskitasoa muutetaan omaisuuslajien määrää muuttelemalla sekä johdannaisinstrumenteilla. Eteran sijoitussalkku on hyvin hajautunut omaisuuslajeittain, valuutta-alueittain, maantieteellisesti ja sijoitustyyleittäin.

Alla on kuvattu herkkyyshanalyysi, joka kuvastaa yksittäisten riskitekijöiden merkitystä Eteran kannalta.

	Osakesijoitukset -40 %	Korot +2 %- yksikköä	Kiinteistösijoitukset -15 %
Vaikutus toimintapääomaan	-200	-2	-136
Vaikutus vakavaraisuusasteeseen	-5%	-0%	-3%

Suurin riski sijoitustuoton kannalta oli 31.12.2012 osakeriski. Vakavaraisuuden kannalta osakeriskiä pienentää osaketuottosidonnainen lisävakuutusvastuu, eli osakeriskin vaikutus toimintapääomaan on pienempi kuin vaikutus sijoitusten arvoon.

Osakeriskit

Osakesijoituksiin liittyvät riskit voidaan jakaa osakemarkkinariskiin, yritysriskiin ja osakesijoitusten likviditeettiriskiin.

Osakemarkkinariski tarkoittaa sitä osaa osakkeen riskistä, joka tulee yleisen taloudellisen kehityksen kautta, toisin sanoen tekijöistä, jotka vaikuttavat kaikkien markkinoilla toimivien yritysten odotettuun tuloksenteekokykyyn. Markkinariskiä ei voida eliminoida hajautuksen avulla.

Yritysriski merkitsee sitä, että yksittäinen yhtiö saattaa pahimmassa tapauksessa ajautua konkurssiin ja osakesijoittaja tällaisessa tapauksessa menettää sijoituksensa arvon kokonaisuudessaan. Yritysriskiä pyritään suorien sijoitusten osalta pienentämään omalla analyysillä, sekä hajauttamalla sijoitukset eri yhtiöihin ja eri toimialoille.

Osakesijoitusten likviditeettiriskillä tarkoitetaan sijoitusten realisoimisen vaikeutta ilman merkittäviä hintaliikkeitä tai kustannusvaikutuksia. Suorien sijoitusten osalta likviditeettiriski liittyy lähinnä pieniin yhtiöihin, ja sijoituskohteiden koko ja osakkeen likviditeetti huomioidaan näin ollen sijoitus päätöstä tehtäessä.

Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutoksista aiheutuvia markkina-arvojen muutoksia. Korkosijoitusten korkoriskiasemaa hallitaan johdannaisinstrumenteilla sekä käteissijoitusten maturiteettirakennetta muuttamalla. Käteissijoitusten korkoriski kasvaa sijoituksen maturiteetin pidentyessä. Korkosijoitusten ja johdannaisten korkoriskiä arvioidaan erilaisilla herkkyysoanalyysillä ja korkoskenaarioilla.

Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan sijoitukseen liittyvää vastapuoliriskiä sekä sijoituksen luottoriskimarginaalin muutoksista aiheutuvaa arvon heilahtelua. Sijoituksen luottoriskin määrää kuvaa siitä vaadittava luottoriskimarginaali. Lisäksi suurimmalle osalle myytävänä olevista korkotuotteista on hankittu luottoluokitus. Luottoriski voi realisoitua vastapuolen mennessä konkurssiin tai markkinoiden arvion vastapuolen luottokelpoisuudesta heikentyessä. Korkosalkun luottoriskiä hallitaan sijoitusten riittävällä hajautuksella. Tämän lisäksi luottoriskeiltä voidaan suojautua käyttämällä luottoriskijohdannaisia.

Valuuttariski

Valuuttariskillä tarkoitetaan muiden kuin euro-määräisten sijoitusten arvonmuutoksia, jotka aiheutuvat ko. sijoitusten nimellisvaluutan vaihtelusta verrattuna euroon. Muiden kuin euromääräisten korkosijoitusten valuuttariskiä voidaan suojata valuuttajohdannaisilla. Valuuttariskejä hallitaan myös muuttelemalla sijoitusomaisuuden jakautumista eri valuutta-alueille.

Likviditeettiriski

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan sitä, kuinka nopeasti ja millaisilla kustannuksilla pystytään ostamaan tai myymään kukin sijoitusinstrumentti. Mitä tehokkaammat markkinat ovat, sitä nopeammin ja halvemmalla kyseiset kaupat voidaan tehdä. Eteran korkosijoitusten likviditeettiriskiä hallinnoidaan huolehtimalla siitä, että riittävän suuri osa sijoituksista on mahdollista muuttaa rahaksi välittömästi ja pienin kustannuksin. Tätä tavoitetta turvaa erityisesti se, että salkussa on riittävä määrä hyvän likviditeetin omaavia valtioiden joukkovelkakirjalainoja sekä lyhyen maturiteetin rahamarkkinasijoituksia tai talletuksia.

Pääomasijoituksiin liittyvät riskit

Pääomasijoituksiin liittyy monia perinteiselle osake- ja korkosijoittamiselle tyypillisiä riskejä, mutta ominaispiirteidensä vuoksi niihin kohdistuu myös muita riskejä. Pääomarahastosijoituksiin liittyy tavanomaisten sijoitusriskien ja sijoituskohteiden hintojen muutosten lisäksi listaamattomien instrumenttien erittäin alhainen likviditeetti, pääomasijoitusmarkkinoiden syklisyydestä johtuva ajoitusriski, rahastojen mahdollinen velanotto ja siihen liittyvä korkoriski, euroalueen ulkopuolisiin sijoituksiin liittyvät valuuttakurssiriskit sekä hallinnointiyhtiöön ja rahastoon liittyvät rakenteelliset, verotukselliset ja henkilöriskit. Huolellisen sijoitusprosessin, sijoituskohteiden valinnan ja sijoitusten seurannan lisäksi hajautuksella on keskeinen asema sijoitusten riskienhallinnassa.

Kiinteistöriskit

Suorissa kiinteistösijoituksissa riskit muodostuvat vuokra- tai kauppamarkkinariskistä sekä kiinteistökohtaisesta riskistä. Eteran kiinteistösalkku on hajautettu kiinteistöjen erilaisen käytön ja kiinteistöjen määrän sekä vuokralaisten suhteen. Kiinteistösalkkua pyritään edelleen suunnitelmallisesti hajauttamaan eri kiinteistölajeihin. Suorissa kiinteistösijoituksissa vuokralaisriski voi olla merkittävä. Vuokralaisriski realisoituu vastapuolen mennessä konkurssiin tai joutuessa jonkun muun merkittävän maksukykyä heikentävän tapahtuman kohteeksi. Tätä vastaan suojaudutaan osaksi vuokravakuuksilla sekä hajauttamalla sijoituksia kohteittain ja vuokralaisittain. Tilojen kysynnän vaihtelua ja siitä johtuvaa vuokratasojen alenemista vastaan suojaudutaan hajauttamalla kiinteistösijoituksia käyttötarkoitukseltaan erilaisiin kiinteistöihin sekä pyrkimällä pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin. Kiinteistörahastoilla voidaan lisäksi hajauttaa kiinteistömarkkinoiden sykliriskiä.

Muiden sijoitusten riskit

Muut sijoitukset voivat koostua esim. hedge fundeista sekä raaka-ainesijoituksista. Näihin sijoituksiin liittyviä riskejä hallitaan hajauttamalla sijoituksia tuotetyypeittäin ja riskilajeittain.

OPERATIIVISET RISKIT

Operatiiviset riskit ja kartoitetaan ja arvioidaan toiminnoittain osana toiminnan suunnittelua. Operatiivisten riskien hallinta on osa toimintojen normaalia johtamista. Tavoitteena on, että toiminta on vastuullista, taloudellista ja tehokasta. Eteran perustehtävän hoitamisen kannalta vahingollisimpia operatiivisia riskejä ovat virheet ja häiriöt, jotka vaarantaisivat eläkkeiden oikeellisuuden tai oikea-aikaisen maksamisen.

Eteran merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät tietojärjestelmien ja prosessien toimivuuteen sekä henkilöstön osaamisen.

MUUT RISKIT

Eteran suurimmat pitkän aikavälin strategiset riskit liittyvät sijoitustoiminnan kilpailukykyisyyteen ja markkinaosuuteen. Suurien kehittämishankkeiden tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät riskit korostuvat tulevina vuosina. Eteran strategiset riskit määritellään vuosittain päivitettävässä liiketoimintastrategiassa.

Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan jatkuvasti osana normaalia johtamista. Laajempi tilannearvio tehdään kvartaaliraportoinnin perusteella. Strategisista riskeistä tehdään erillinen riskiarvio kaksi kertaa vuodessa.

Toiminnan jatkuvuuteen liittyvät riskit voivat aiheutua erilaisista ulkoisista kansallisista tai kansainvälisistä tapahtumista, jotka saattavat vaikuttaa Eteran edellytyksiin hoitaa lakisäätteistä tehtävänsä. Häiriöt saattavat uhata eläkkeiden maksamista ja rahoittamista. Etera turvaa ensisijaisesti toimeentuloturvaan liittyvät palvelut yhdessä muiden toimijoiden, pankkien ja viranomaisten kanssa. Hallituksen laatimassa valmiussuunnitelmassa varaudutaan erilaisiin yhtiön toimintaa vaarantaviin tilanteisiin.

**LASKELMA TOIMINTAPÄÄOMAN VÄHIMMÄISMÄÄRÄSTÄ JA SIITÄ, ETTÄ
YHTIÖ TÄYTTÄÄ TVYL:N VAKAVARAISUUSSÄÄNNÖKSET 31.12.2012**

Tässä laskelmassa on huomioitu lain "lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkelaitosten vanhuuseläkkeiden rahastointia ja toimintapääomaa koskevien säännösten väliaikaisesta muuttamisesta" säädökset

Toimintapääoman vähimmäismäärä	96 298 097 €
2% vakavaraisuusrajan laskennassa käytettävästä vastuuvelasta	
Vakavaraisuusraja	305 889 433 €
Vakavaraisuusrajan nelinkertainen määrä	1 223 557 733 €
Toimintapääoma	1 025 896 957 €

Yhtiön toimintapääoma on vakavaraisuusrajan ja sen nelinkertaisen määrän välissä.

Siirto ositettuun lisävakautusvastuuseen on tehty TVYL 7 luvun 18 § 2 momentin mukaisesti.

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA

KONSERNITULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2012

	31.12.2012	Liitetiedot	31.12.2011
Vakuutustekninen laskelma			
Vakuutusmaksutulo	642 990 660,63	[1]	613 812 252,10
Sijoitustoiminnan tuotot	903 984 585,99	[17]	1 368 085 513,27
Korvauskulut			
Maksetut korvaukset	-713 209 785,12	[2, 5]	-704 216 257,19
Korvausvastuunmuutos			
Korvausvastuun kokonaismuutos	-16 887 845,90		-60 089 514,96
Korvauskulut, netto	<u>-730 097 631,02</u>		<u>-764 305 772,15</u>
Vakuutusmaksuvastuun muutos			
Vak.maksuvastuun kokonaismuutos	-245 668 732,26		113 660 390,27
Liikekulut	-26 788 549,84	[5]	-27 338 775,05
Sijoitustoiminnan kulut	<u>-540 579 090,16</u>	[18]	<u>-1 305 408 302,28</u>
Vakuutustekninen tulos	3 841 243,34		-1 494 693,83
Muu kuin vakuutustekninen laskelma			
Tuloverot			
Tilikauden verot	-1 160 464,55		-1 621 769,40
Aikaisempien tilikausien verot	113 688,72		222 096,62
Laskennalliset verot	794 043,33		2 828 830,85
	<u>-252 732,50</u>		<u>1 429 158,07</u>
Tilikauden voitto/tappio	<u>3 588 510,84</u>		<u>-65 542,11</u>

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA

KONSERNITASE 31.12.2012

31.12.2012

Liitetiedot

31.12.2011

Vastaavaa

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	1 516 162,41	[12]	833 137,04
Muut pitkävaikutteiset menot	12 491 882,51		5 250 567,59
	<u>14 008 044,92</u>		<u>6 083 704,63</u>

Sijoitukset

Kiinteistösijoitukset

Kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	557 310 752,28	[8,19,20]	482 125 721,50
Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä 1.1.	60 347 207,78	[19,20]	69 204 507,36

Muut sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	2 713 977 319,63	[9, 19]	2 025 195 507,88
Rahoitusmarkkinavälineet	1 081 098 843,14	[19]	1 585 030 172,16
Kiinnelainat	156 792 955,68	[19]	168 716 178,75
Muut lainasaamiset	256 189 798,41	[10, 19]	241 568 827,44
Talletukset	212 419 382,86	[19]	7 181 501,37
	<u>5 038 136 259,78</u>		<u>4 579 022 416,46</u>

Saamiset

Ensiluottoiminnasta

Vakuutusmaksusaamiset	68 657 129,90		66 344 348,06
-----------------------	---------------	--	---------------

Muut saamiset

Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		9 590,07
Saamiset muilta	116 050 705,06	[21]	201 799 965,25
Laskennalliset verosaamiset	8 969 038,75		6 916 632,60
	<u>193 676 873,71</u>		<u>275 070 535,99</u>

Muu omaisuus

Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto	1 710 504,32	[12]	1 777 806,20
Rahat ja pankkisaamiset	266 490 923,56		438 002 453,23
	<u>268 201 427,88</u>		<u>439 780 259,43</u>

Siirtosaamiset

Korot ja vuokrat	20 469 240,45		24 817 467,69
Saaminen vastuunjaosta	649 900,00		1 615 800,00
Muut siirtosaamiset	3 791 601,17		3 103 689,98
	<u>24 910 741,62</u>		<u>29 536 957,67</u>
	<u>5 538 933 347,91</u>		<u>5 329 493 874,17</u>

Vastattavaa

Oma pääoma

Pohjarahasto	5 000 000,00		5 000 000,00
Takuupääoma	112 000,00		112 000,00
Muut rahastot, Etera			
Edellisten tilikausien voitto/tappio	41 067 864,47		41 179 706,48
Tilikauden voitto/tappio	3 588 510,84		-65 542,11
	<u>49 768 375,31</u>	[22]	<u>46 226 164,36</u>

Vakuutustekninen vastuovelka

Vakuutusmaksuvastuu	2 783 988 806,91	[14]	2 538 320 074,65
Korvausvastuu	2 588 189 149,12		2 571 301 303,22
	<u>5 372 177 956,03</u>		<u>5 109 621 377,87</u>

Velat

Ensiluottoiminnasta	725 212,03		343 684,29
Muut velat			
Velat omistusyhteisyrityksille	159 149,30		220 576,91
Velat muille	72 624 869,35	[23]	119 221 732,48
Laskennalliset verovelat	9 562 044,09		8 101 610,90
	<u>83 071 274,77</u>		<u>127 887 604,58</u>

Siirtovelat

Velka vastuunjakoon	248 200,00		7 320 900,00
Muut siirtovelat	33 667 541,80	[24]	38 437 827,33
	<u>33 915 741,80</u>		<u>45 758 727,33</u>

5 538 933 347,91**5 329 493 874,17**

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
KONSERNIRAOHITUSLASKELMA 31.12.2012

	31.12.2012	31.12.2011
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto/tappio varsinaisesta toiminnasta	3 841 243,34	-1 494 693,83
Oikaisut:		
Vakuutusteknisen vastuuvelan muutos	262 556 578,16	-53 570 875,31
Sijoitusten arvonalentumiset ja palautuneet arvonalentumiset	6 992 008,17	144 894 695,08
Suunnitelman mukaiset poistot	9 736 359,14	9 576 991,41
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	0,00	0,00
Muut tuotot ja kulut joihin ei liity maksua	0,00	0,00
Muut oikaisut	-162 254 231,71	-53 385 724,26
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	<u>120 871 957,10</u>	<u>46 020 393,09</u>
 Käyttöpääoman muutos		
lisäys(-)/vähennys(+)	86 019 878,33	-107 904 294,18
lisäys(+)/vähennys(-)	-56 659 315,34	21 622 852,17
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	<u>150 232 520,09</u>	<u>-40 261 048,92</u>
Maksetut välittömät verot	-252 732,50	1 429 158,07
Liiketoiminnan rahavirta	<u><u>149 979 787,59</u></u>	<u><u>-38 831 890,85</u></u>
 Investointien rahavirta		
Sijoitusten investoinnit ja luovutustulot (netto)	-3 551 221 561,00	-3 272 780 423,20
Luovutustulot sijoituksista	3 239 606 864,72	3 583 051 897,58
investoinnit ja luovutustulot (netto)	-9 830 320,98	-4 587 404,82
Investointien rahavirta	<u><u>-321 445 017,26</u></u>	<u><u>305 684 069,56</u></u>
 Rahoituksen rahavirta		
Maksetut takuupääoman korot ja muu voitonjako	-46 300,00	-45 598,67
	<u>-46 300,00</u>	<u>-45 598,67</u>
 Rahavarojen muutos	<u><u>-171 511 529,67</u></u>	<u><u>266 806 580,04</u></u>
 Rahavarat tilikauden alussa	438 002 453,23	171 195 873,19
Rahavarat tilikauden lopussa	<u>266 490 923,56</u>	<u>438 002 453,23</u>
	<u><u>-171 511 529,67</u></u>	<u><u>266 806 580,04</u></u>

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
KONSERNITULOSLASKELMAN LIITETIEDOT 31.12.2012

SIJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY

Sijoitustoiminnan tuotot [17]

	31.12.2012		31.12.2011	
Tuotot kiinteistösijoituksista				
Korkotuotot				
Omistusyhteisyrityksiltä	1 584 423,96		1 645 023,41	
Muilta	620 325,66	2 204 749,62	133 806,51	1 778 829,92
Muut tuotot				
Muilta		38 547 021,30		40 029 132,85
Yhteensä		<u>40 751 770,92</u>		<u>41 807 962,77</u>
Tuotot muista sijoituksista				
	51 963 513,00		58 211 765,08	
	132 560 622,92		300 733 850,25	
	<u>453 013 978,43</u>	<u>637 538 114,35</u>	<u>711 629 264,79</u>	<u>1 070 574 880,12</u>
Yhteensä		<u>678 289 885,28</u>		<u>1 112 382 842,89</u>
Arvonalentumisten palautukset		36 331 395,44		21 345 782,48
		189 363 305,27		234 356 887,90
Yhteensä		<u>903 984 585,99</u>		<u>1 368 085 513,27</u>

Sijoitustoiminnan kulut [18]

Kulut kiinteistösijoituksista		17 273 183,03		16 779 780,56
Kulut muista sijoituksista		425 992 978,33		703 006 226,01
		19 117 375,05		230 210 838,32
Yhteensä		<u>462 383 536,41</u>		<u>949 996 844,89</u>
Arvonalentumiset ja poistot				
	43 323 403,61		166 240 477,56	
Rakennusten suunnitelmapoistot	<u>7 755 755,72</u>	51 079 159,33	<u>8 201 823,86</u>	174 442 301,42
Myyntitappiot		27 116 394,41		180 969 155,97
Yhteensä		<u>540 579 090,16</u>		<u>1 305 408 302,28</u>
Sijoitustoiminnan nettotuotto tuloslaskelmassa		<u>363 405 495,83</u>		<u>62 677 210,99</u>

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
KONSERNITASEEN LIITETIEDOT 31.12.2012

SIJOITUKSET [19]

Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero

	2012			2011		
	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankintameno	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Kiinteistö-sijoitukset						
Kiinteistöt	492 584 199,44	492 584 199,44	403 103 268,19	424 480 422,55	424 480 422,55	388 259 630,42
Kiinteistöosakkeet saman konsernin yrityksissä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistöosakkeet	53 324 755,54	53 324 755,54	107 722 689,74	45 040 523,27	45 040 523,27	85 388 141,89
Muut kiinteistöosakkeet	11 401 797,30	11 401 797,30	14 639 136,72	12 604 775,68	12 604 775,68	15 059 416,69
Lainasaamiset omistus-yhteisyryyksiltä	60 347 207,78	60 347 207,78	60 347 207,78	69 204 507,36	69 204 507,36	69 204 507,36
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	2 713 977 319,63	2 713 977 319,63	3 023 522 378,05	2 025 195 507,88	2 025 195 507,88	2 212 954 302,60
Rahoitusmarkkinavälineet	1 081 098 843,14	1 081 098 843,14	1 111 975 716,21	1 585 030 172,16	1 585 030 172,16	1 576 797 144,66
Kiinnelainasaamiset	156 792 955,68	156 792 955,68	156 792 955,68	168 716 178,75	168 716 178,75	168 716 178,75
Muut lainasaamiset	256 189 798,41	256 189 798,41	256 189 798,41	241 568 827,44	241 568 827,44	241 568 827,44
Talletukset	212 419 382,86	212 419 382,86	212 419 382,86	7 181 501,37	7 181 501,37	7 181 501,37
	5 038 136 259,78	5 038 136 259,78	5 346 712 533,64	4 579 022 416,46	4 579 022 416,46	4 765 129 651,18

Rahoitusmarkkinavälineiden jäljellä oleva hankintameno sisältää korkotuotoiksi (+) tai niiden vähennykseksi (-) jaksotettua nimellisarvon ja hankintamenon erotusta	6 639 907,82	9 114 060,84
Käyvän arvon ja kirjanpitoarvon arvostusero	308 576 273,87	186 107 234,72

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
KONSERNITASEEN LIITETIEDOT 31.12.2012

KIINTEISTÖSIJOITUKSET [20]

Kiinteistösijoitusten muutokset

	31.12.2012		31.12.2011	
	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä	Kiinteistöt ja kiinteistö-osakkeet	Lainasaamiset omistusyhteisyrityksiltä
Hankintameno 1.1.	625 965 331,61	69 204 507,36	602 771 698,67	69 204 507,36
Lisäykset	158 656 881,34	0,00	67 039 413,16	0,00
Vähennykset	-76 386 586,35	-8 857 299,58	-43 845 780,22	0,00
Hankintameno 31.12.	708 235 626,60	60 347 207,78	625 965 331,61	69 204 507,36
Kertyneet poistot 1.1.	-109 785 541,62	-	-103 288 363,14	-
Myytyjen yhtiöiden kertyneet poistot	1 206 807,58	-	1 704 645,38	-
Tilikauden poistot	-7 755 755,72	-	-8 201 823,86	-
Kertyneet poistot 31.12.	-116 334 489,76	-	-109 785 541,62	-
Arvonalentumiset 1.1.	-34 054 068,49	-	-28 163 874,80	-
Vähennysten arvonalentumiset	-	-	-	-
Tilikauden arvonalentumiset	-1 046 073,32	-	-5 969 753,69	-
Arvonalentumisten palautukset	509 757,25	-	79 560,00	-
Arvonalentumiset 31.12.	-34 590 384,56	-	-34 054 068,49	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	557 310 752,28	60 347 207,78	482 125 721,50	69 204 507,36

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

	2012	2011
Jäljellä oleva hankintameno	20 435 965,88	19 991 791,38
Kirjanpitoarvo	20 435 965,88	19 991 791,38
Käypä arvo	23 459 155,23	23 494 301,78

SAAMISET

[21]

2012

2011

Muut saamiset muilta

Ennakkomaksut	78 759 139,72	76 106 879,33
Sijoitussaamiset	26 133 360,59	124 702 805,55
Muut saamiset	11 158 204,75	990 280,37
	<u><u>116 050 705,06</u></u>	<u><u>201 799 965,25</u></u>

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
KONSERNITASEEN LIITETIEDOT 31.12.2012

OMA PÄÄOMA 31.12.2012	[22]	<u>31.12.2012</u>	<u>31.12.2011</u>
Pohjarahasto		5 000 000,00	5 000 000,00
Takuupääoma 1.1.		112 000,00	112 000,00
Lisäykset		0,00	0,00
		5 112 000,00	5 112 000,00
Edellisten tilikausien voitto/tappio 1.1.	41 114 164,39		41 174 107,85
Siirto hallituksen voittovaroihin	-40 000,00		
Jaettu pääomalle korkoa	-6 299,92	41 067 864,47	5 598,65
Tilikauden voitto/tappio		3 588 510,84	-65 542,11
		44 656 375,31	41 114 164,39
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		<u>49 768 375,31</u>	<u>46 226 164,39</u>

OMAN PÄÄOMAN JAKAUTUMINEN EHDOTETUN VOITONJAON JÄLKEEN

Takuupääoman merkitsemiseen liittyneiden ehtojen mukaan takuupääomalle maksetaan korkoa merkittyjen takuuosuuksien mukaisessa suhteessa. Takuuosuuksilla on yhtäläiset oikeudet yhtiön varoihin sekä voitonjakoon.

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Takuuosuuden omistajien osuus:		
Takuupääoma	112 000,00	112 000,00
Ehdotettu voitonjako takuupääoman omistajille	5 179,24	6 299,92
Vakuutusentottajien osuus		
ehdotetun voitonjaon jälkeen	49 651 196,07	46 107 864,47
	<u>49 768 375,31</u>	<u>46 226 164,39</u>

VOITONJAKOKELPOISET VARAT

Tilikauden voitto/tappio	3 588 510,84	-65 542,11
Edellisten tilikausien voitto/tappio	41 067 864,47	41 179 706,50
Tilinpäätösiirtojen kertymän oman pääoman osuus	-841 085,58	-642 896,15
	<u>43 815 289,73</u>	<u>40 471 268,24</u>

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
KONSERNITASEEN LIITETIEDOT 31.12.2012

VELAT [23]

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Muut velat muille		
Ennakonpidätys- ja sosiaaturvamaksuvelka	12 902 363,05	12 575 436,45
Arvonlisäverovelka	337 846,44	464 212,98
Ostovelat	4 038 758,42	4 374 220,70
Muu velat	55 345 901,44	101 807 862,35
	<u>72 624 869,35</u>	<u>119 221 732,48</u>

SIIRTOVELAT [24]

Muut siirtovelat		
Palkat sosiaalikuluihin	4 061 095,10	3 892 204,06
Sijoitussiirtovelat	28 552 494,21	33 190 576,14
Muut siirtovelat	1 053 952,49	1 355 047,13
	<u>33 667 541,80</u>	<u>38 437 827,33</u>

KESKINÄINEN ELÄKEVAKUUTUSYHTIÖ ETERA
KONSERNITASEEN LIITETIEDOT 31.12.2012

KONSERNIN VASTUUT JA VASTUUSITOUMUKSET

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten vastuusitoumuksista on erittely Eteran taseen liitetietona.

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Arvonlisäveron tarkistusvastuu	15 585 351,55	8 752 123,75
Arvonlisäveron tarkistusvastuu on suhteellistettu omistussuuden mukaan.		
Omasta puolesta annetut kiinnitykset konsernissa	1 361 829,00	1 461 307,00

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN 31.12.2012 ALLEKIRJOITUKSET

Hallituksen esitys voiton käytöstä

Hallitus esittää, että vuodelta 2012 maksetaan takuupääomalle korkoa, joka on perustekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä eli 4,624 prosenttia. Takuupääoma oli vuoden lopussa 112 000 euroa. Hallitus esittää, että tilikaudelta 2012 takuupääomalle maksetaan korkoa 5.179,24 euroa ja hallituksen käyttövaroihin varataan 40 000 euroa käytettäväksi yleishyödyllisiin tai sitä vastaaviin tarkoituksiin.

Helsingissä 12.päivänä maaliskuuta 2013

Lasse Johansson
puheenjohtaja

Mikko Nyyssölä
varapuheenjohtaja

Kyösti Suokas
varapuheenjohtaja

Marja Aarnio-Isollahni

Heimo Hakkarainen

Iris Karjula

Ari Kiiras

Sixten Korkman

Marja-Liisa Rajakangas

Juha Sarsama

Harri Savolainen

Robert Öhman

Hannu Tarkkonen
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus

Helsingissä 4. päivänä huhtikuuta 2013

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Tuija Korpelainen
KHT

Antti Suominen
KHT

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilivuoden aikana on käytetty seuraavia kirjanpitokirjoja:

Kassakladi ATK-tulosteena
Päiväkirja sähköisenä
Pääkirja ATK-tulosteena ja sähköisenä
Tasekirja, sidottu
Tase-erittelyt, sidottu
Kalustoluettelot
Kateluettelo

Tositelajit

10 Kassatositteet	paperitositteina/sähköisenä
20 Eläkkeet	paperitositteina
40 Ostotositteet	sähköisenä
45 Käyttöomaisuustositteet	paperitositteina
60 Ostoreskotran maksut	paperitositteina
70 Palkkatositteet	paperitositteina
71 Palkkiotositteet	paperitositteina
76 M2-matkalaskutositteet	paperitositteina
80 Muistiotositteet	paperitositteina
81 Haltia-vuokravalonnan tositteet	paperitositteina
82 Sijoitusten muistiotositteet	paperitositteina
83 Sijoituslainojen tositteet (Extenda)	paperitositteina
84 Arvopaperisijoitusten tositteet (Samstock)	paperitositteina
85 Ovenia-vuokravalonnan tositteet	paperitositteina
86 Jaksotustositteet	paperitositteina
90 Sivukulut palkoista ja palkkioista	paperitositteina
91 Vyörytykset, jaettavat liikekulut	sähköisenä
93 Lisäerät (vyörytykset) tulospalkkioista	sähköisenä